

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

בשעה שהקדימו — תער"ב

צ.א. קטונתי

צ.ב. פדה בשלום

צ.ג. וישב יעקב

— העת"ר —

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובנער

זצוקלה"ה נכנ"מ זי"ע מליובאוויטש

— הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות —

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
א'כג	וישלח	ב' רצונות הנ"ל בעבודה – (שסט"שעב)	צא. קטונתי כו'
א'לד	י"ט כסלו	כח הפועל בנפעל היא מדרי' האחרונה דמל' – (שעג"שעז)	צב. פדה בשלום כו'
א'מז	וישב	מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט – (שעח"שפ)	צג. וישב יעקב כו'

B'SHAAH SHEHIKDIMU 5672

DISCOURSES 91-93

Copyright © 2017

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

ORDER DEPARTMENT

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof, in any form, without prior permission, in writing, from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

ISBN 978-0-8266-6105-0

Printed in the United States of America

ב"ה

פתח דבר

הננו מוציאים לאור חוברת כ"ה של ההוצאה החדשה והמתוקנת של המשך־המאמרים „בשעה שהקדימו – תער"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, הכוללת את המאמרים: קטונתי דש"פ וישלח; פדה בשלום די"ט כסלו; וישב יעקב דש"פ וישב – העת"ר.

יו"ד שבט, ה'תשנ"ז
ברוקלין, נ.י.

בס"ד. ש"פ וישלח, העת"ר

קטנתי מכל החסדים ומכל האמת כו' כי במקלי עברתי כו'.² וצ"ל מה"ע החסדים והאמת שאו' קטנתי מכל החסדים כו'. גם מה"ע קטנתי מכל האמת, דהנה, על החסדים שייך לומר קטנתי, כמו שפרש"י: נתמעטו זכותי כו', אבל מה"ע קטנתי מכל האמת כו'. גם מה"ע כי במקלי עברתי, דמשמעות הענין הוא, שזה שייך לכל החסדים, ע"ז אומר כי במקלי עברתי כו' ועתה הייתי לשני מחנות,³ וצ"ל מהו השייכות זל"ז כו', והרי כ"ז הוא הקדמה לבקשת הצלני נא,⁴ דלהיות שקטנתי מכל החסדים ומכל האמת, וכי במקלי עברתי את כו', ע"כ הצלני נא כו', ולכאו' ה"ז סברא מהופכת, ואיך עי"ז דוקא הצלני נא כו', ומשמעות הענין הוא שזהו טענה דמשו"ז הצלני כו', וצ"ל איך הוא. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁵ דאית רצון ואית רצון,⁶ אית רצון התחתון שבנפש שבא ע"י השגה והתבוננות, שאינו רצון עצמי, רק מחיוב השכל לאהוב כו', ואית רצון בחי' רעו"ד, שזהו רצון עצמי וטבעי שנשמה שמבחי' התקשרות עצמית דנשמה, שחבוקה ודבוקה בכ', שמקושרת בעצמות א"ס, וע"כ יש בה רצון עצמי לאלקות כו'. והרצון הזה הוא בחי' האמת שבנשמה, להיות שהרצון ישנו תמיד, גם כשאינו בהתגלות, וכאשר מתגלה הוא שרוצה באמת מצ"ע כו'. וע"י רעו"ד תופס בעצמות א"ס, להיות שזהו מה שיש בנפש מבחי' א"ס ב"ה, דיש בחי' השתל' ולמעלה מהשתל', דסדר השתל' הו"ע בחי' ביי"ע, הן ביי"ע הפרטים והן בחי' ביי"ע שבאצי' וביי"ע הכללים כו', ומה שלמעלה מביי"ע ה"ז למעלה מהשתל' כו', שכ"ז ניתן בנש"י, וכמ"ש⁹ נעשה אדם בצלמנו כדמותינו כו', ובחי' סדר השתל' שבנשמה זהו הרצון שע"פ טו"ד, ומה שלמעלה מהשתל' הוא בחי' רעו"ד כו', וע"כ ע"י רעו"ד תופס בבחי' עצמות א"ס ב"ה כו'.

תשנח

שסט) והנה ב' מדרי' הנ"ל בעבודה, היינו העבודה שע"פ טו"ד ובחי' רעו"ד, הו"ע בצלמנו כדמותינו, דהעבודה שע"פ טו"ד זהו בצלמנו, ורעו"ד היא כדמותינו לבד כו'. דהנה¹⁰, ענין צלם ודמות הוא עד"מ כמו שעושיין צלם גוף האדם מעץ או מתכת, שחותכין או שמציקים גוף האדם כפרטי האברים שבו, ידיו ורגליו וגופו, בארכם ורחבם והקיפם, בערך כמו שהוא גוף האדם בחתוך האברים ומדתם, ומציירים בו גם הרוחניות והחיות של האדם, שנדמה כאלו אותו הצלם רואה בעיניו או מראה פנים

(2) וישלח לב, יא.

(3) עה"פ.

(4) וישלח שם, יב.

(5) פשט"ו (ע' א'טו).

(6) ראה זח"ג ככט, א (אד"ר). וראה ג"כ שם רפט, ב (אד"ז).

וראה תו"א ויקהל פז, ד. לקו"ת שה"ש מז, סע"ד ואילך.

(7) נוסח הושענות (יום ג').

(8) ראה פשט"ח (ע' א'כא).

(9) בראשית א, כו.

(10) בהבא לקמן – ראה אוה"ת בשלח שבעה ערה 1.

(1) המאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה להבין ביאור הדברים

באוה"ת בשלח ע' תא ואילך* – כנסמן לקמן בהערות.

ד"ה קטנתי, פדה בשלום ונר חנוכה תשל"ג מיוסדים,

כנראה, על מאמר זה.

(* והוא הגהות וכו' למאמרי אדמו"ר הזקן תקט"ג ח"א ע' שו"י

ואילך. וראה גם תו"ח בשלח קמא, ג ואילך. ד"ה ולקחתם לכם

שנה זו (סה"מ תער"ב ע' כג ואילך). סה"מ תרצ"א ע' יט ואילך.

וש"נ.

צהובות, שעושים זה ממיני צבעים שמדמים למראה כאלו הוא חי. והרי ציור האברים ה"ז משתווה ממש לאברי האדם בחיתוכם ובמדידה שלהם, וזה נק' צלם, להיותו כמו שהוא עצם הדבר כו'. אבל מה שנראה בו הרוחניות והחיות, ה"ז דמות לבד לגבי חיות האדם, שהרי אין בו מהחיות כלל, ואין לו ערך כלל וכלל לחיות האדם כו', משא"כ האברים ה"ה בבחי' צלם, שהרי הם כציור אברי האדם ממש כו'. והדוגמא מזה יובן, דהעבודה דשכל ומדות נק' בצלמנו, שהרי נת"ל פ' שס"ח¹¹ שזהו מה שיש באדם מבחי' סדר השתל', דבד"כ זהו בחי' ב"ע כו', דלגבי מדרי' זו יש ערך והשתוות להעבודה דאדם בשכלו ומדותיו, שהרי הכל במדרי' נבראים כו', שהע"ס דבריאה הן במדרי' נברא, וכמ"ש באגה"ק סי' כ'¹², דראשית היש הן הכלים דע"ס דברי' והאורות דנ"ר¹³ כו', וכן הנבראים דבי"ע הן במדרי' נברא כו', וע"כ יש לעבודת האדם בשכלו ומדותיו ערך והשתוות להם כו'.

ועם היות שהמלאכים המה שכליים נבדלים¹⁴, היינו שנבדלים מן החומר, והן רק מדרי' רוחניים, דממילא ההשגה שלהם באלקות הוא באופן אחר, וכן האהוי"ר שלהם הוא באו"א כו', מ"מ, יש לשכל ומדות דנה"א למטה ערך והשתוות לזה, שהרי הוא ג"כ אלקי כו'. ואדרכה, הרי מעלת הנשמה היא למעלה הרבה ממלאכים, וע"כ, עם היות שירדה למטה, דבהתלבשות בגוף ונה"ט ה"ה בא בהגשמה כו', הנה זהו מעלת הנשמה, דלהיותה גבוה הרבה ממלאכים, יש ביכולתה להתלבש בגוף ונה"ט כו', והיינו שגם בהיותה מתלבשת בגוף ונה"ט אינה משתנית מ"מ בעצם מהותה, וה"ה בבחי' הבדלה בעצם ממהות הגוף ונה"ט, גם בהיותה מלובשת בהם כו'. וזהו הפרש בין הנשמות למלאכים¹⁵, דנשמות, מצד מעלתן, ביכולתם להתלבש בגוף ונה"ט גשמיים, היינו, דעם היותה מתלבשת, מ"מ, השגתה היא השגה אלקית, ויש לה אהוי"ר כו', ומלאכים, אם היו מתלבשים בגוף גשמי, היו נעשים כמו הגשמי כו', שכן הי' במלאכים שנפלו למטה, וכמ"ש¹⁶ הנפילים היו בארץ, שנעשו גשמיים ממש כו', וכמו"כ במלאכים, דנפש המלאך א"א לה להתלבש בגוף, משא"כ בנשמות כו'. וע"כ, גם שבאים בהגשמה, משתווה השגתם להשגת המלאכים, שהיא השגה אלקית כו'. והנה, כללות ההשגה דבי"ע הוא השגת המציאות לבד, וכמשנת"ל פ' שמ"ז¹⁷, דהשגת המלאכים, גם דעולם הברי', היא השגת המציאות לבד דבחי' הארה נבדלת דמל' כו'. והשגה זו בבחי' המציאות דאלקות, ישנה גם בנשמות למטה, שמשגיגים ג"כ מציאות האלקות כו' (ועילוי השגת המלאכים באהוי"ר שלהם על הנשמות למטה הוא רק בריבוי ומיעוט, לא שמחולקים בעצם המהות כו'). והגם דהשגת המלאכים הוא בבחי' שלמעלה מזמן ומקום¹⁸, וכידוע¹⁹ שכל החוקרים הסכימו

תשנ"ט

11 ע' ותשנו.

12 קל, א.

13 - דנפש רוח.

14 ראה מורה נבוכים ח"א רפמ"ט. ח"ב פ"ב. פ"ו. מלות

ההגיון להרמב"ם שער יד. ספר העיקרים מאמר ב פל"א (הובא

בספר החקירה להצ"צ יג, א). פרדס שער ו (שער סדר עמידתן)

פ"ו. עץ חיים שער נ (שער קיצור אבי"ע) פ"ז. לקו"ת שלח מה,

א. מו, רע"א. סה"מ עזר"ת ע' צח (ושם): המלאכים שנק' שכלים

נבדלים, שנבדלים מן החומר, וכמ"ש הרמב"ם בה' יטוה"ת פ"ב

ה"ג שהן צורה בלא גולם). ועוד.

15 ראה תו"א בראשית ד, סע"ב. תורת חיים שם כה, ג.

מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ח"ב ע' תע ואילך.

16 בראשית ו, ד. וראה פרקי דר"א פכ"ב.

17 ע' תתקסג ואילך.

18 ראה גם לעיל פמ"ה (ע' קב).

19 ראה פרדס שער ו (שער סדר עמידתן) ספ"ג. סהמ"צ

להצ"צ נז, ב. אוה"ת סידור ע' מו.

שלמעלה מגלגל התשיעי אין שום מקום כלל כו', וצריכים לומר דמלאכים משיגים מהות הדבר דלמעלה ממקום וזמן, שאין זה בהשגת בנ"א כו', הנה באמת זהו רק למעלה ממקום וזמן הגשמי, לא שלילת המקום והזמן לגמרי, דמקום וזמן רוחני יש גם בעולמות עליונים כו', דז"ע ההתחלקות שלהם, שהן מובדלים זמ"ז, ושייך בהם מספר, וכמו מחנה מיכאל קפ"ו אלף מחנות²⁰, שזהו שמחולקים במעלתן ומדריגתן, וזה למעלה מזה במעלתן, היינו בהשגתם וכה"ג, וכמ"ש הרמב"ם בה' יסוה"ת²¹, וזהו המקום שלהם, שהו"ע הערך והמעלה, שהוא מקום רוחני כו', וכמשנת"ל פ' קס"ח²², ונת' שם שהן נתפסים במקום, והראי', ממה שאמרו²³ מלאך בשליש עולם עומד, וכן בטיסת המלאכים, דמיכאל באחת וגבריאל בשתיים²⁴, הרי שהעולם תופס מקום אצלם, וא"כ בהכרח שהן נתפסים במקום כו'. וגם יש בהם זמן²⁵, דביום אומרים קדוש, ובלילה ברוך כו'²⁶. ונמצא דהשגתם בלמעלה ממקום וזמן הוא רק למעלה ממקום וזמן גשמי, והשגה זו ישנה בנשמות ג"כ, כמו שמרגיש בעצמו כמה ענינים שהן הכל במקום א', וכמשנת"ל שם²⁷, דמזה יכול להיות הכרה בענין דלמעלה ממקום וזמן כו'. ואמיתית ההשגה דלמעלה ממקום וזמן לגמרי, מבואר במ"א²⁷, דכח השופע ידיעה וחכמה זו זהו דוקא חכמתו ית' שבע"ס דאצי' כו', והוא מפני שבאצי' לא יש ענין מקום וזמן כלל כו', הגם שמבואר במ"א²⁸ בחי' מקום וזמן דאצי', דהיינו ערך ומעלת הספי' זה על זה וקדימה ואיחור כו', הרי באמת הע"ס דאצי' כולם הם אחדות גמורה, שאין בהם התחלקות כלל, ונק' הרכבה פשוטה כו', וכמשנת"ל פ' של"ו²⁹. ונמצא, דנשמות גם למטה משתוים בערך כמו השגת המלאכים כו'.

ואדרכא, יש בהשגת הנשמות שלמעלה מהשגת המלאכים, דהרי שירת המלאכים הוא אמירת קדוש³⁰, והיינו שמשיגים את החיות שלהם המתלבש בתוכם שעיי"ו הם בכחי' מציאות יש כו', ומשיגים איך שעצמות א"ס קדוש ומובדל כו', וזה שמשיגים איך שאוא"ס קדוש ומובדל, ה"ז ע"י האור והחיות שלהם כו', דכאשר משיגים את החיות שלהם, ה"ה משיגים שאין זה עצמות, כ"א הארה לבד, ויש בחי' עצמיות שמובדל כו', כי המלאכים אינם משיגים בחי' אוא"ס מצד עצמו, רק מן ההארה כו', וזהו דהשגת המלאכים הוא רק בבחי' מל', וכמא"י³¹ וצדקתך ירננו, צדק מלכותא קדישא כו'³², והיינו שגם השגתם בבחי' קדושת העצמיות (איך שמשיגים, אם רק כללות ענין ההפלאה, או באיזה אופן הוא ההפלאה כו'), הכל הוא ע"י ההארה המחי' אותם כו'. ושירת הנשמות הוא ה' אחד³³, שזהו דוקא מצד האוא"ס שלמעלה מהעולמות כנודע, והשגה זו היא באוא"ס מצ"ע, ולא מן ההארה המתלבשת בעולמות כו', שהרי אח"כ אומרים בשכמל"ו³⁴, שזהו בההארה הנ"ל,

(20) ראה זח"ג קנד, א. קנה, א.

(21) פ"ב ה"ו.

(22) ע' תסא ואילך.

(23) ב"ר פס"ה, יב. חולין צא, ב.

(24) ברכות ד, ב.

(25) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' לד. אוה"ת

בשלח ע' תרלא. ענינים ע' צו.

(26) מדרש תהלים יט, ג. ילקוט שמעוני תשא רמז תו.

(27) ראה אוה"ת סידור ע' מז. וראה סה"מ תרס"ט ע' לו.

עטר"ת תקפה. תרפ"ו ע' קכא. תרפ"ז ס"ע קעב. תרצ"ב ע' צ.

תרצ"ו ע' 279. תש"ג ס"ע 31.

(28) ראה ביאורי הוהר להצ"צ ח"א ע' רנו ואילך. לעיל

פסק"ח (ע' תסג).

(29) ע' תתקלה ואילך.

(30) ישע"י ו, ג. חולין צא, ב.

(31) תהלים קמה, ז.

(32) תקו"ז בהקדמה (יז, ב). וראה סידור עם דא"ח נא, ב.

(33) ואתחנן ו, ד.

(34) פסחים נו, א.

אבל ענין ה' אחד זהו השגה בעצמות אוא"ס, שהוא יחיד ומיוחד בעצם כו', ונשמות, להיותם מבחי' עצמות, יכול להיות בהם השגה זו איך שהוא יחיד ומיוחד כו'. ועוד זאת יתירה ההשגה בזה בבחי' היחוד מצד העולמות כו', איך שעצמות אוא"ס מאיר בגילוי בעולמות גם לאחר שנתהוו, והיינו שהאוא"ס מאיר בגילוי ממש, ובידיעתו ית' הוא שבנבראים מורגש האור כו', דמשו"ז הכל בטל ומיוחד כו', שזהו השגה עליונה הרבה מהשגת המלאכים כו', כי השגה זו דאוא"ס מאיר בגילוי בעולמות, ה"ה גדולה יותר מההשגה איך שאוא"ס קדוש ומובדל מהעולמות כו' (וזה עיקר השגת הנשמות ועיקר העבודה שלהם כו', והשגת ענין הכרי' דיש מאין וכיטול היש אל האין, זהו רק לצורך הנה"ב כו', וכמ"ש בס' ד"ה ששת ימים הא' 35). ועוד יש יתרון בנשמות למטה על המלאכים, דעבודת המלאכים הוא רק בבחי' העלאה מלמטלמ"ע, וכמ"ש 31 וצדקתך ירננו, ורננא ברמשא 36, בבחי' העלאה מלמטלמ"ע כו', וזהו לפי שהשגתם הוא רק בבחי' הארה שמבחי' מל', אבל עצמות אוא"ס מוסתר ונעלם כו' (היינו שמישיגים איך שהוא מוסתר ונעלם, שז"ע אמירת קדוש כו'), ע"כ הם בבחי' רצוא, שמשתוקקים ונכספים אליו ית' כו'. ונשמות יש בהם עבודה נוספת בבחי' המשכה מלמעלמ"ט, בבחי' שוב, ע"י תומ"צ כו', וכמ"ש בתו"א בד"ה רני ושמחי הב' 37. והרי המלאכים יש בהם ג"כ רו"ש, וכמ"ש 38 והחיות רו"ש כו', אך כ"ז הוא בחי' הארה לבד כו', אבל בנשמות נמשך בחי' עצמות אוא"ס בבחי' המשכה מלמעלמ"ט, שממשיכים ע"י התורה, שהיא מהות חכמתו ית' המתלבשת באור הנשמה דמל' דברי', שמהות האור ממש מתלבש בהלכות הערוכות לפנינו 39, שבא בבחי' השגה ממש בנשמות כו', דהשגה כזו בבחי' מהות חכמתו ית', לא יש כלל במלאכים כו', רק מה שחבירים מקשיבים לקולך 40, שמקבלים מהנשמות כו', וכמ"ש כמ"א 41. ומכ"ז מובן איך שעבודת הנשמות במוחין ומדות הוא בחי' בצלמנו לגבי מדרי' בי"ע כו'. וכ"ז הוא גם בנשמות דבי"ע כו'.

קיצור. והנה העבודה שע"פ טו"ד, שהיא בחי' בי"ע שבנשמה, ה"ז בחי' בצלמינו, כמו הצלם שהוא כמהות האדם, כמו"כ הוא כמהות בי"ע. דגם שכליים נבדלים השגתם בבחי' המציאות, ובמקום וזמן רוחני, וזה יש גם בנשמות למטה, דנשמה מצד מעלתה, גם בירידתה למטה בגוף היא בבחי' השגה אלקית (ואמיתית למע' ממקום וזמן הוא באצי'). ויש יתרון בנשמות, דמלאכים משיגים קדוש ע"י השגת הארה שבתוכם, ונשמות משיגים עצם ענין ה' אחד (שזהו שירת הנשמות). וגם משיגים אחדותו ית' מצד העולמות. וגם, המלאכים הם רק בבחי' רצוא, ובנשמות מתוסף בחי' שוב, המשכת עצמות אוא"ס ב"ה.

שע) אמנם נשמות דאצי' הן בבחי' בצלמנו גם לגבי הע"ס דאצי', שזהו ג"כ בחי' סדר השתל' כנ"ל, שהרי נשמות דאצי', להיותם מבחי' אצי', יש להם ידיעה

(40) שה"ש ח, יג.

(41) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תק"ע ע' ס. ס"ע סג ואילך.

ע' צט. מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ס"ע כט ואילך.

המשך תרס"ו ע' לב. ועוד.

(35) סידור עם דא"ח רפד, ג.

(36) ראה זח"א רכט, ב. וראה תו"א מקץ לו, א. לה, א.

(37) לו, א ואילך.

(38) יחזקאל א, יד.

(39) ראה לעיל פש"ג (ע' א'ו).

תשסא

והשגה במדרי' האצי', והן הנשמות הנק' בנים, ואי' ברע"מ בהר דקי"א ע"ב, כבן דחפיש בגניזו בכל רזא דבית' כו', והיינו הידיעה במדרי' האצי' כו', וכמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו⁴², וע"כ הן בבחי' בצלמנו גם לגבי בחי' האצי', ועכ"פ לגבי בחי' הכלים דאצי', שהנשמות הן ממהות הכלים ממש כו', והגם שיצאו ונפרדו מהכלים כו'⁴³, מ"מ, ה"ה אלקות ממש, מעין האלקות דכלים דאצי' כו'. והענין הוא, כמ"ש בבה"ז פנחס⁴⁴ ע"פ⁴⁵ ובחדש הראשון, שיש ב' בחי' מח', הא', מח' עצמיות כמו שהיא בעצמה ומהותה, והוא כשחושב דבר הנוגע לעצמו כו', והב', כשבמח' העצמית חושב בדבר הנבדל ממנו כו', דמח' זו ג"כ⁴⁶ מה שהוא עצמו חושב, ומתלבשת בדבר הנבדל ממנו, ומתאחדת עמו כו' (וכמו שחושב בענין הזולת, אבל הענין נוגע לו, שמתאחד עמו כו'), והיינו הנשמות, שזהו כמו שחושב בדבר הנבדל, שמתאחד עמו, והיינו לפי שגם הדבר הנבדל אינו דבר ומהות אחר, שהרי זהו מהות בחי' הכלים, רק שבאו בפ"ע כו', כנודע ומבו' במ"א⁴⁷. וגם, שע"י עסק התורה מתייחדים גם עם האור כו'. וכמו שמצינו שגם מלאך נברא, כשהוא שליח מלמעלה, ה"ה נק' בשם הוי' השוכן בקרבו, וכמ"ש⁴⁸ ותקרא שם ה' הדובר אלי' כו', וכמ"ש באגה"ק בקו"א בד"ה להבין מ"ש בפע"ח⁴⁹, וא"כ הוא במלאך, שהוא מבי"ע כו', כ"ש בנשמות דאצי', שע"י תומ"צ, שהן אורחות ה' ממש, ה"ה במדרי' האור כו'. וגם ידוע⁵¹ שירידת הנשמות למטה הוא לצורך עלי', והעלי' היא שמתעלים מבחי' גרמוהי לבחי' חייהי⁵², והוא ענין⁵³ לאשתאבא בגופא דמלכא⁵⁴, וה"ה מתייחדים בבחי' האור כו'. ובזהר משפטים דקכ"ב רע"א אי' שיש נשמות שנק' קדש, וכמ"ש⁵⁵ קדש ישראל לה' כו', וקדש הוא בחי' האור, וכידוע ההפרש בין קדושה לטהרה כו', כמ"ש בלקו"ת ד"ה ושמתי כדכד הב'⁵⁶. וי"ל שהן הנשמות שלמטה עבודתם הוא בבחי' מרכבה ממש כו', וכמ"ש בסש"ב פל"ט⁵⁷, ואיך שיהי', הרי בנשמות דאצי' שייך בחי' בצלמנו גם לגבי ע"ס דאצי' כו'. וכ"ז הוא באוא"ס שבא בבחי' או"פ, שזהו ע"י הצמצום שמתצמצם האוא"ס להיות בערך העולמות והנשמות כו' (וע"י התורה, גם בחי' פנימיות ועצמות א"ס בא בבחי' או"פ כו', וכמשנת"ל פ' שנ"ח⁵⁸ דבחק' התלבשות אוא"ס בבחי' או"פ כו').

אבל העבודה דרעו"ד שלמעלה מטו"ד, שזהו מבחי' הא"ס הבל"ג, ה"ז בבחי' כדמותינו לבד כו', דהעבודה דרעו"ד, הגם שהיא בבחי' בל"ג, ואינו בבחי' תפיסא בכלים כו',

(50) תהלים כה, י. וראה ביאורי זהר לאדמו"ר האמצעי מז, ד ואילך. ד"ה יו"ט של ר"ה תערי"ב (סה"מ תערי"ב ע' ג ואילך). סה"מ תרפ"ט ע' ו ואילך. תרצ"א ע' ט ואילך.

(51) ראה מקומות שצויינו בהערה הבאה. אוה"ת עקב ע' תפא. וש"ג.

(52) ראה תו"א יתרו עא, א. עב, ב. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ס"ע קע. ס"ע קעב ואילך. סה"מ תרל"ד ע' שח. המשך תרס"ו ע' תרסד. ע' תרפה.

(53) ראה אוה"ת יתרו ע' תצט.

(54) זח"א ריז, ב.

(55) ירמי' ב, ג.

(56) לקו"ת פ' ראה כז, א.

(57) נג, א.

(58) ע' תתקצב ואילך.

(42) המשך תרס"ו ע' רו. ע' רפז.

(43) תניא אגה"ק סימן כ (קל, סע"א). וראה לעיל פפ"ח (ע' רכז).

(44) ביאורי זהר לאדמו"ר האמצעי רכז, ד.

(45) פינחס כח, טז.

(46) ג"כ: אוצ"ל: היא ג"כ.

(47) ראה המשך תרס"ו ע' תרכא ואילך. וראה גם סה"מ תרס"ד ס"ע פ ואילך. ע' רמה. תרס"ה ע' שיט. לעיל פר"צ (ע' תתג).

(48) לך לך טז, יג.

(49) קנט, א. ושם: הרי נודע שכל מלאך שהוא שליח מלמעלה אזי נק' בשם ה' ממש השוכן בקרבו. ובאגה"ק סכ"ה (קמא, סע"א): שאפילו מלאך נברא נקרא בשם ה' .. וכמ"ש ותקרא שם ה' הדובר אלי'.

ה"ז באין ערוך כלל לגבי בחי' הבל"ג דא"ס ב"ה, שהוא בבחי' בל"ג ממש, אשר אינו נתפס בשום כלי כלל, וכמ"ש⁵⁹ השמים ושמי השמים לא יכלכלוך כו', שזהו מפני שהאור בעצם הוא בלי גבול, ע"כ אין שום דבר כלי אליו כו' (רק בבחי' החכ' ה"ז בבחי' או"פ, שגם זה אינו שהחכ' כלי אליו (רק מפני שהחכ' באמת היא בחי' עצמות א"ס, וכמשנת"ל פ' ר"ג⁶⁰, משו"ן י"ל שהיא בבחי' כלי אל העצמות כו', ומ"מ, אין זה בדרך כלי), כ"א שהעצמות מתלבש בחכ' כו', וכמשי"ת), משא"כ בחי' המאד שבאדם, אף שיהי' האהבה והרצון באמת עד דלא יכלא למסבל⁶¹, ויבוא לכלות הנפש, אין זה שהאור הוא בעצם בלי גבול, רק מה שהכחות המוגבלים, שהן כלי הנפש (וכידוע⁶² דכמו שאכרי הגוף הן כלים אל הכחות, כמו"כ הכחות הן כלים אל הנפש כו'), אינם יכולים לסבול, שהכלי קטן מהכיל אה"ר זו, שהיא למעלה מהגבלת הכלי, ונעשים בבחי' כליון, שנכללים בעצם הנפש כו' (וכמ"ש במ"א⁶³ בענין מיתת נשיקין⁶⁴ כו'), אבל כ"ז אינו בל"ג אמיתי, שהרי לגבי כלי רחבה יותר, אין זה בל"ג עדיין, ויכולה לסבול כו', וכמ"ש⁶⁵ בכל מאדך, מאד שלך⁶⁶, דבמדרי' עליונה יותר אינו בבחי' מאד עדיין כו'. ולכן נק' כדמותינו, שהוא רק בחי' דמות ודמיון לבד מבחי' או"פ ב"ה, כי אין ערוך ביניהם כלל כו'.

תשסב קיצור

ונשמות דאצי' הן בצלמנו דע"ס דאצי', ועכ"פ לגבי הכלים, שהן מעין אלקות דכלים, וכמו מח' עצמיות בדבר הנבדל, לפי שהוא באמת אותו המהות, והעלי' שע"י הירידה וע"י התורה מתאחדים בהאור. ויש שנק' אנשי קדש⁶⁷, והן למטה בבחי' מרכבה. אך רעו"ד שזהו בנשמה מאו"ס הבל"ג, ה"ז כדמותינו, דאו"פ בל"ג ממש (דגם ההתלבשות בחכ' אינו בדרך או"כ), ובאדם הוא רק מאדך.

שעא) ומאחר דרעו"ד היא בחי' כדמותינו לבד, הרי מובן, דעם היות שבמדה שהאדם מודד בה מודדין לו⁶⁸, ולהיות שאצלו הוא בחי' מאד, ה"ה ממשיך עי"ז בחי' מאד העליון, בחי' או"פ הבל"ג כו', מ"מ, אינו תופס בזה בחי' העצמות ממש כו'⁶⁹.

והענין הוא, דהנה שני דברים תופסים בעצמות א"ס, תורה ורעו"ד, וכמ"ש בס"ב⁷⁰ דלית מחת"ב⁷¹, כ"א כאשר נתפס בתורה ומצותי, ובהר"ר⁷² א"י אבל נתפס הוא ברעו"ד כו'. אך יש הפרש גדול ביניהם, דתורה תופסת בבחי' פנימיות ועצמות א"ס ממש, ורעו"ד תופסת רק בבחי' החיצוניות דאו"פ ב"ה, והרא"י לזה, שהרי התורה, גם כמו שהיא למטה, הרי היא ממש כמו שהיא למעלה בחכמה הקדומה ממש כו', וכמו במ"ת, דבחי' פנימי' ועצמות א"ס ופנימיות ועצמות התורה האיר בגילוי ממש באותיות דעה"ד⁷³ כו', וגם

59) מלכ"ס א ת, כו. דברי הימים"ב ו, יח.

60) ע' תקסג ואילך.

61) ראה זח"ג קצא, א.

62) ראה לקו"ת ויקרא ז, ב. סה"מ תרנ"ג ע' רלת. תרס"ט

ע' רנט. ובכ"מ.

63) ראה מאמרי אדמור"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קצח. סה"מ

תרנ"ט ע' ט. וש"נ.

64) ראה מו"ק כח, א. ב"ב יז, א.

65) ואתחננו ו, ה.

66) ראה תו"א מקץ לט, ג ואילך. לקו"ת שלח מב, ג.

סה"מ"צ להצ"צ קס, ב.

67) ע"פ משפטים כב, ל.

68) משנה סוטה ת, ב.

69) ראה גם ד"ה להבין ענין ר"ה תשט"ז (סה"מ תשט"ז ע' ז).

70) פ"ה.

71) = מחשבה תפיסא ב"י (ראה תקו"ז בהקדמה יז, א).

72) ראה זח"ג רפט, ב (באד"ז). המשך תרס"ו ס"ע עח.

סה"מ תרפ"ט ע' קמט ואילך.

73) = דעשרת הדברות.

ש"פ וישלח, ה'העת"ר

א'כט

עתה, כל הקורא בתורה, רק באותיות התורה, כאלו קורא בשמותיו של הקב"ה ממש⁷⁴, בבחי' שמותיו העצמי' כו'⁷⁵, וכמשנת"ל פ' שס"ב ושס"ג⁷⁶, ובפרט בעיון התורה, שמתייחד ממש בעצמות חכמתו ורצונו ית' שבתורה, כמ"ש בסש"ב פכ"ג, וגם נפשו החיונית נכללת בקדושה זו, שהיא קדושת העצמית כו', וכמ"ש בסש"ב פל"ז⁷⁷, הרי דבעסק התורה, גם כמו שהיא בענינים גשמיים, ועסק בהם בכחותיו הגשמיים, ה"ה תופס בבחי' עצמות א"ס ממש כו', וכמ"ש בסש"ב ח"א ספ"ד⁷⁸ כמשל המחבק את המלך כו'. משא"כ ברעו"ד, עם היות דנקודת הרצון נמשך בכל הכחות, גם בכח המעשה, וכמו התמים במעשיו כו'⁷⁹, כנ"ל פ' שס"ח⁸⁰, ובודאי שבקיום המצות בתמימות זאת, ה"ה תופס וממשיך בחי' עצמות אוא"ס יותר מבקיום המצוות בכוונה בכדי לדבקה בו, שזהו כוונת המצות, שאין זה תופס בבחי' עצמות, כ"א בהגילויים כו', אבל קיום המצות בבחי' תמימות דנקודת הרצון, ה"ז תופס בבחי' עצמות אוא"ס ב"ה. ואפשר גם יותר מבקיום המצו' בדרך קבלת עול, שאין בזה גילוי אור בנפשו כו', עם היות שיש בזה ביטול עצמי, שהרי זהו רק לקיים רצונו ית', מ"מ, אין בזה איזה אור וגילוי כו', משא"כ בתמימות שמצד הרצון, הרי יש בזה גילוי הרצון, רק לא בגילוי ממש, כ"א מה שבא ממנו במעשה כו'. הנה כ"ז הוא בקיום המצות, שהמצוה יש בה בחי' העצמות, שהיא עצמות רצונו ית', וכדאי' במדרש⁸¹ קיימו את המצות שהן שלוחי, ושלוcho של אדם כמותו כו'⁸², הרי המצות יש בהם בחי' העצמות כו', וזה גופא נעשה ע"י שהאדם עושה את המצוה, וכידוע דהתלבשות בחי' הרצה"ע בהמצוה הוא דוקא ע"י עשיית המצוה כו'⁸³, מ"מ, ה"ז מפני שהיא מצוה, דהיינו שזהו רצה"ע כו', וע"י קיום המצות בתמימות, תופס בבחי' העצמות שבמצוה כו' (וכמו בתו', דכל הקורא בתו' כאלו קורא כו'⁷⁴, וכן בעסק התו' כו', זהו דוקא כשהוא בבחי' ביטול כו', דתתן אמת ליעקב⁸⁴ דוקא, משום דויעקב איש תם כו'⁸⁵, וכמשנת"ל פ' שס"ד⁸⁶). אבל בבחי' התמימות לבד, לא בקיום המצות, אינו תופס בזה בחי' העצמות כו'. דהנה ידוע ומבו' במ"א⁸⁷, דבד"כ מעשה האדם נחלק לג' חלקים⁸⁸, הא', מה שהוא מצוה ממש, כמו ק"ש ותפלה ות"ת ותפילין וכה"ג כל המ"ע, והב', מה שהוא איסור, כמו לה"ר ורכילות ושאר הלאוין דאורייתא ודרבנן, והג', מה שהוא רשות, שאינו לא מצוה, ולא איסור, כמו משא ומתן ואכילה ושתי' וכה"ג. דבאמת, גם זה החלק מתחלק לב' חלקים, אשר הא' קרוב למצוה, והב' קרוב לאיסור, כי המו"מ, כשהוא מלאכתו ארעי⁸⁹, שאינו מעמיק כחותיו בזה, ואינו מטריד א"ע ביותר, והכוונה היא בשביל שיוכל לעבוד ה' ולעשות מצוה ה', כמו צדקה,

תשס"ג

וישלח רמח, ב. סה"מ תרל"ג ח"א ע' נג. תרנ"ה ע' נג ואילך.
לקו"ש חכ"ה ע' 330.

82) משנה ברכות לד, ב. קידושין מא, ב.

83) ראה תו"א שמות נג, ד. ועוד.

84) מיכה ז, כ.

85) תולדות כה, כז.

86) ע' א"ט.

87) ראה אוה"ת דרושים לשמע"צ ח"ה ע' ב'קנ (חלק

מהבא לקמן הוא לשון אוה"ת שם). וראה סה"מ תרס"ב ע' שלז

ואילך. עטר"ת ע' תרסח. תרצ"א ע' ק. וש"נ.

88) ראה חובות הלבבות שער עבודת האלקים פ"ד.

89) ראה ברכות לה, ב.

74) ראה זח"ב פז, א. הקדמת הרמב"ן לפירושו עה"ת. יונת
אלם פכ"ט. פלח הרמון שער כב פ"א. של"ה פ' יתרו שטז, א.
לקו"ת ואתחנן ה, סע"א.

75) ראה תורת חיים חיי שרה קלד, ב. וישב רב, א. תרומה
שיב, ד ואילך. תצוה שנט, ד. מאמרי אדמו"ר האמצעי בשלח
ע' ריט. תצוה ע' שסז. חוקת ע' א'תו. פ' ראה ע' תד.

76) ע' א"ד ואילך.

77) מט, א.

78) ט, א.

79) נוסח סדר הקפות לשמחת תורה.

80) ע' א"ב.

81) תנחומא ויגש ו. וראה לקו"ת ויקרא ב, א. אוה"ת

ולהדר באיזה מצוה כו', ובאכילה רק במה שמוכרח לו, ובכדי שיוכל ללמוד ולהתפלל, וכן בשניה מעט כדי לעסוק בתורה שאר כל היום והלילה כו', ה"ה טוב מאד כו' (וכידוע⁹⁰ שע"ז נעשה הבירור דטו"ר כו'), ולהיפך, כשאוכל כזולל וסובא, וישן שינת עצל, ועוסק במו"מ ביותר מדאי בעמקות, ובכדי להרבות הון כו', ה"ז קרוב לאיסור כו'. והנה, התמים במעשיו, בודאי שחלק הרשות הוא כדבעי, הן בעסקו במו"מ הוא בבטחון חזק בה', ומסתפק במעט עסק, דבמה שצריכים הרבה עסק, אינו נכנס בזה כלל, כ"א במיעוט עסק, ויודע היטיב שזהו רק כלי להשפעה העליונה, ובוטח בברכת ה' כו', ותכלית כוונתו הוא לשם שמים כו', וכן באכו"ש, הכל הוא באופן היותר רצוי כו'. ומ"מ, בכ"ז אינו תופס בעצמות א"ס ב"ה, עם היות שבכ"ז יש מבחי' נקודת הרצון כו', מ"מ, אינו נתפס בזה בחי' העצמות כו', והיינו מפני שרעו"ד, גם בחי' התגלות הרצון, אינו תופס בחי' העצמות ממש, ע"כ אין זה נמשך בכל מקום כו'. ובתורה נתפס בחי' העצמות ממש כו'.

ושרש הענין הוא, משום דרעו"ד, גם בשרשה ומקורה למעלה באוא"ס ב"ה, אין זה בבחי' עצמות א"ס ממש כו', דהרי נת"ל⁹¹ דרעו"ד שבנפש זהו מבחי' א"ס שלמעלה מהשתל', בחי' כי לא אדם הוא כו'⁹², ה"ז רק מבחי' החיצוניות דאוא"ס ב"ה כו'. דהנה, התורה היא בחי' חכ', ונת"ל פ' שני"ח⁵⁸ דבכח' מתלבש בחי' עצמות א"ס ממש כו', דחכ' היא עצמית, וכל מה שמתלבש בחכ' הכל הוא בחי' הפנימיות והעצמיות כו', ורעו"ד היא מבחי' הכתר, אבל היא מבחי' חיצוניות הכתר, בחי' הרצון כו', והרצון הוא רק בחי' ההתפשטות לכד דאוא"ס ב"ה כו' (וכן הוא ההפרש בד"כ בין תורה ומצות⁹³, דמצות הן בחי' רצה"ע, ושרשם מגולגלתא דא"א, והתורה שרשה מבחי' מו"ס, בחי' מוח סתום כו', כמשנת"ל⁹⁴. ומובן מזה, דתמים במעשיו, גם ע"י קיום המצות אינו תופס בבחי' עצמות ממש כו').

קיצור. וע"כ הגם דבמדה שמודד בה מודדין לו, מ"מ, אינו נתפס בזה בחי' העצמות ממש, דתורה תופסת בבחי' העצמות, ולכן באותיות התורה נמשך בחי' העצמות, ובעיון התורה מתאחדת נפשו, גם נה"ח⁹⁵, בקדושת העצמות, משא"כ ברעו"ד, גם בבחי' תמימות שנמשך בכל הכחות, הנה בקיום המצות בבחי' תמימות שבנפש תופס בעצמות, ואפשר יותר מקבעו"מ"ש, אבל בחלק הרשות, שע"י התמימות הוא כדבעי ביותר, אינו תופס בהעצמות, דגם התגלות הרצון תופס רק בחיצוניות אוא"ס, בחי' כתר, וחכ' דתורה היא עצמית, ותופס בבחי' העצמות.

שעב) ומ"מ יש יתרון ברעו"ד על התורה, שזהו ביטול שלמעלה מטו"ד, ומתגלה בזה בחי' עצמות הנפש כמו שהוא בבחי' בל"ג כו', דהתורה, הכל היא בבחי' חכ' ושכל בבחי' הגבלה והתלבשות בכלים, ורעו"ד היא בחי' בל"ג ויציאה מגדר כלים כו', והיציאה מגדר כלים זה גופא מעלה גדולה מאד כו'. ועם היות דבעסק התורה

תש"ס

93) ראה לקו"ת שלח מט, ג. שה"ש כג, א. אוה"ת נצבים

ס"ע ארעג ואילך.

94) ע' תתקעג.

95) = נפשו החיונית.

90) ראה גם המשך תרס"ו ע' מד ואילך. ע' קפט ואילך.

ע' תלח. ס"ע תסב. ע' תרגג. לעיל פק"מ (ע' שסו ואילך).

91) פשט"ח (ס"ע א"כ ואילך).

92) שמואל"א טו, כט.

ש"פ וישלח, ה'העת"ר

אלא

(באמיתת ההתעסקות בזה) גם הכלים הם אלקות ממש כו', וכידוע דגם אותיות התורה הן אותיות שלמעלה, בחי' דבר ה' ממש כו', כמשנת"ל פ' שס"ג⁹⁶, מ"מ, יש מעלה ביציאה מגדר כלים מצ"ע. וגם, שזהו בדוגמא דעצמות אוא"ס שאינו בבחי' התלכשות בכלים כו'.

(וגם, שהרי יש זמנים שצ"ל העבודה בהתגלות בחי' המקיפים שבנפש, וכמו בר"ה ועשי"ת כו', דאז עיקר העבודה היא בהתגלות עצמי דהנפש כו', הרי מי שהוא בעבודה דרעו"ד (וכמו שיש מארי צלותא ומארי תורה כו'⁹⁷), ה"ה בקירוב יותר לזה כו'. ובאמת בבעלי תורה האמיתים, ובד"כ באותן שהן באמיתית העבודה דמוחין עצמיים ממש (והיינו בבחי' פנימיות המוחין, והעיקר בבחי' פנימיות החכ' כו'), הרי הן בדוגמא שלמעלה ממש כו'. ובזמן העבודה דעצם הנפש, ה"ה בעבודה זו, ואדרבא, בזה גופא הוא בבחי' פנימיות ועצמיות באמיתתה של דבר ביותר כו', מפני שהוא פנימי בעצם, ע"כ בכל דבר הוא בבחי' הפנימיות והעצמות דוקא כו'. ומ"מ הרי אמרו משיחא אתא לאתבא צדיקיא בתשובה כו'⁹⁸, ומשה זכה לתשובה רק קודם הסתלקותו כו', וכמ"ש במ"א⁹⁹).

וגם לההמשכה דתורה צריכים תפלה, והאומר אין לו אלא תו' גם תו' אין לו¹⁰⁰, וצ"ל הקדמה דתפלה כו'¹⁰¹, וכמשי"ת¹⁰², והעיקר הוא ע"י רעו"ד כו', דלכך, אחר ובכל מאדך⁶⁵, נא¹⁰³ והיו הדברים האלה, דבד"ת¹⁰⁴ הכתוב מדבר כו'¹⁰⁵. וגם, הלא עסק התורה צ"ל בבחי' ביטול דוקא, וזה דוקא ע"י הקדמת העבודה דתפלה כו', עם היות שהביטול שבעסק התורה הוא ביטול עליון יותר מהביטול דתפלה, גם בבחי' רעו"ד, שהוא בבחי' רצוא וצמאון, והביטול דתו' הוא בבחי' הנחת עצמותו כו', ומ"מ, בכדי שיהי' הביטול דתורה, זהו ע"י העבודה דתפלה, שהיא לפעול הביטול בנפש, וכמשי"ת¹⁰⁶, וע"י אמיתית העבודה דתפלה בא לבחי' ביטול עצמי כו' (ותמימות במוחין הוא ג"כ ענין הנחת עצמותו, ובא מבחי' הרצון כו', וגם התמים במעשיו בלימוד התורה ה"ה כלי לאור העצמי דתורה כו'). ועוד זאת, דבחי' רעו"ד, עם היותה בחי' חיצונית לבד, ה"ז חיצונית מבחי' פנימיות ועצמיות שלמעלה מבחי' התו', שהיא בבחי' ח"ע דאצי', ומלובש בזה בחי' העצמות דא"ס, והיינו הכל כמו שמתלבש בבחי' החכ' כו', ורעו"ד היא חיצונית דבחי' מו"ס עצמו, כמו שהיא למעלה מהתלכשות בחכ' כו'. והענין הוא, כמשנת"ל פ' שס"ז¹⁰⁷, דרעו"ד הוא ע"י ידיעת ההפלאה דאוא"ס ואופן ההפלאה כו', ועיקרה הוא מבחי' ההתקשרות עצמי דחבוקה ודבוקה כך ממש בבחי' עצמות א"ס כו', וזהו כמו טעם ועונג העצמי, שזה סיבת הרצון כו', וע"י החיצונית הרי באים אל הפנימיות, וכמשנת"ל פ' שנ"ה¹⁰⁸, והיינו דע"י

96 ע' א"ה.

97 ראה זח"ג רע"א, ב (רע"מ). סה"מ תרנ"ו ע' שו.

98 ראה לקו"ת שמע"צ צב, ב. שה"ש נ, סע"ב. לעיל

פרכ"ב (ע' תריז). וראה זח"ג (רע"מ) קנג, ב.

99 ראה זהר (רע"מ) ח"ב קיד, ב. ח"ג רע"א, א. לקו"ת

שמע"צ שם. דרך חיים ע' 55. מאמרי אדמו"ר האמצעי פסח ע' שיב. וש"נ.

100 ראה יבמות קט, ב.

101 ראה לקו"ת ויקרא ה, א. קונטרס עץ החיים פ"ב (ע'

102 ראה פשפ"א ואילך (ע' ותשפה ואילך).

103 ואתחנן ו, ו.

104 = דבדברי תורה.

105 ראה ספרי ופרש"י שם, ז. יומא יט, ב וברש"י שם ד"ה

בם (הב'). שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ו סט"ז. ה"ל ת"ת פ"ג ס"ב.

106 ראה לקמן פשפ"ב ואילך. פשפ"א ואילך (ע' ותשפז

ואילך. ע' ותנד ואילך).

107 ע' אי"ח.

108 ע' תקפב.

רעו"ד נמשך בחי' העצמיות דמו"ס, בחי' מוחא דעתיקא כו'. וההמשכה היא ע"י התו' (דרעו"ד עצמה אינו תופס בעצמות ממש כנ"ל, רק התורה תופסת בעצמות), אבל זהו דוקא ע"י הקדמת רעו"ד, אז נמשך בחי' העצמית בתורה כו'. והו"ע המשכת אוא"ס בתורה, דהיינו המשכת שרשה ומקורה העצמי כו'. ועם היות שבתורה יש בה בחי' העצמיות כו', הנה ההמשכה היא להיות גילוי שרשה ומקורה כו', והו"ע גילוי פנימיות התורה, בחי' סתום דתורה וסתום דקוב"ה כו', וכמשנת"ל פ' שס"ד¹⁰⁹, דע"י סתום שבנפש נמשך בחי' סתום דתורה וסתום דקוב"ה גם בגליא דתורה כו'. וזהו דגם מי שתורתו אומנתו, כרשב"י, מפסיקין לק"ש¹¹⁰, שזה"ע רעו"ד, מפני שע"י הוא ההמשכה דתורה כו'.

תשס"ה

ומכ"ז יובן איך שבחי' חיצוניות הכתר נק' כ"ה¹¹¹, להיות שזהו בחי' התפשטות לבד מעצמות אוא"ס ב"ה, והיא בחי' חיצוניות לגבי בחי' פנימיות הכתר כו', והחכ' היא בחי' ז"ה¹¹¹, להיות שבחכ' נמשך ומתלבש בחי' פנימיות ועצמות א"ס, והיא גילוי אור עצמי, והו"ע תורה ורעו"ד כו'. ומ"מ, הכתר למעלה מהחכ', מפני שהיא חיצוניות מבחי' עצמיות עליונה יותר, דהיינו בחי' פנימיות הכתר, שזהו אמיתית בחי' העצמות כו'. וע"י רעו"ד דוקא נמשך בחי' העצמיות, אך ההמשכה היא בתו' דוקא כו', דרעו"ד לבד אינה תופסת בבחי' העצמית ממש, רק התורה תופסת בחי' העצמית כו', וע"י הקדמת רעו"ד נמשך גילוי העצמות ע"י התורה כו'.

וז"ע ותקם את דבריך¹¹², דהנה, בחי' המל' היא בחי' דמות ודמיון לגבי כל המדרי' דאצי' כו', כמשנת"ל פ' שמ"ח¹¹³, אך שרש המל' הוא בבחי' פנימיות הכתר, וכמ"ש בע"ח שער א"א פ"ב, דכל הספי' שרשן בא"א, ושרש המל' הוא ברדל"א כו', וזה"ע ותקם את דבריך, להמשיך במל' בחי' אור עצמי דחכ', ובחי' העצמית דבחי' פנימית הכתר, שהי' האור בבחי' התעצמות ובבחי' קביעות במל' כו', וכמשי"ת¹¹⁴. והו"ע זה הדבר¹¹⁵, שהדבור עליון יהי' בבחי' זה, בחי' גילוי אור עצמי ממש כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש² קטנתי מכל החסדים ומכל האמת, דאי' באגה"ק סי' ב'¹¹⁶, דבכל חסד וחסד שהקב"ה עושה אל האדם, צ"ל שפל רוח במאד, כי חסד הוא בחי' קירוב, וכל הקרוב יותר צ"ל בטל יותר, דכולא קמי' כלא חשיב כו'¹¹⁷, וזהו קטנתי, בבחי' ביטול בתכלית, מכל החסדים כו'. וענין חסדים ואמת, חסדים בחי' רעו"ד, בחי' רב חסד דא"א כו', ואמת תורה, אין אמת אלא תורה כו'¹¹⁸. ומובן, דהביטול מכל האמת ה"ז עוד יותר מבחי' כל החסדים, שע"י נמשך העצמות כו', ובפרט בהקדמת החסדים, רעו"ד, לאמת דתורה, הרי נמשך גילוי העצמות כו'. ומ"ש² כי במקלי עברתי, הנה בשל"ה¹¹⁹ אי'

(109) ע' א'ז ואילך.

(110) שבת יא, א.

(111) ראה לעיל פשמ"ט. פשנ"ב (ס"ע תקסח ואילך. ע' תשכב ואילך).

(112) נחמי"ט, ת. וראה לעיל פשל"ט (ע' תתקמב ואילך).

(113) ע' תקסו ואילך.

(114) ראה לקמן פשע"ז (ע' א"מה).

(115) מטות ל, ב.

(116) קג, ב.

(117) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

(118) ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח. פתיחתא דאיכ"ר ב. תקו"ז

תכ"א (ג, א). ברכות ה, ריש ע"ב (ראה מהר"ן חיות שם). תניא

פל"ז (מט, ב).

(119) רצה, ב. וראה אוה"ת וישלח רלג, א. בשלח ע' תקנא

ואילך. ע' תקס. סה"מ תרל"ג ח"א ע' רלג. תרפ"א ע' רנז.

תרפ"ז ע' עא. תרפ"ח ע' צ. תש"ד ע' 179. שיחת יט כסלו

תשכ"ו (לקו"ש חט"ו ע' 275).

ש"פ וישלח, ה'העת"ר

א'לג

דכי במקלי הוא שם מכב"י, היוצא מפסוק¹²⁰ מי כמוכה באלים ה', והוא ר"ת ברוך¹²¹ כבוד ה' ממקומו¹²². והענין¹²³, דאלים הוא שם אלקים, ובש' אלקים יש ק"ך צירופי אלקים¹²⁴, ופי' מי כמוכה באלים ה' הוא המשכת ש' הוי' בש' אלקים, והיינו המשכת אוא"ס במל', גם במדרי' התחתונת דמל' כו'. וזהו ג"כ ענין ברוך כבוד ה' ממקומו, דכבוד ה', בחי' מל', יתברך ממקומו העצמי, משרשה ומקורה, כמו ממקומו הוא מוכרע כו'¹²⁵, היינו מעצמות א"ס ב"ה. וזהו כי במקלי עברתי, היינו ההמשכה בבחי' מל' כו', שזה הי' תחלת ההילוך שלו לחרן, וכדאי' בזהר¹²⁶ לפי' א' במ"ש¹²⁷ ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, דהיינו ההמשכה בבחי' מל', וע"ז הי' בירור צאן לבן כו', וזהו דלאחר שבירר צאן לבן, כתי'¹²⁸ ויקח יעקב אבן וירימה מצבה, דהיינו הקימה בבחי' מל' כו', וכמשנת"ל ד"ה והאבן הזאת ובהדרושים שאח"כ¹²⁹. וכ"ז הוא הקדמה לבקשת הצילני נא¹³⁰, דהרי נת"ל פ' שנ"ג¹³⁰, דע"י המשכת העצמות נעשה דחיית החיצונים כו', דאור אבא דוחה כו'¹³¹, והאו"מ¹³² מסמא כו'¹³³, וע"כ, כאשר המשיך בחי' עצמות א"ס ע"י רעו"ד ותורה, ע"כ הצילני נא כו'. וזהו קטנתי מכל החסדים כו', והו"ע הביטול, שזהו הכלי לגילוי אוא"ס כו', וע"י הגילוי נעשה הביטול ביותר כו'. וזהו מכל החסדים והאמת, המשכת גילוי העצמות ע"י רעו"ד ותורה כו'. וכי במקלי עברתי, שהמשיך את האור במל', שזהו תכלית הכוונה כו', וע"כ הצילני נא כו'.

קיצור. ומ"מ יש יתרון ברעו"ד, שהיא למעלה מהכלים, עם היות דבתורה גם הכלי היא אלקות. ויש זמנים שצ"ל העבודה למע' מטו"ד (ומארי אורייתא הן בדוגמא שלמעלה ובבחי' פנימיות ביותר), והביטול בעסק התורה הוא ע"י הקדמת רעו"ד (עם היות שאינם משתוים בעצם הביטול), וההמשכה דתורה הוא ע"י רעו"ד, שזהו בחי' חיצונית דפנימיות הכתר, וע"י הקדמת רעו"ד נמשך גילוי הפנימיות ע"י התורה (וברעו"ד לכד נמשך רק החיצונית). ומכ"ז מובן מה שכתר הוא בחי' כה, וחכ' זה, ומ"מ, כתר למעלה מהחכ'. וענין ותקם את דבריך הוא שיהי' גילוי העצמות במל' ובבחי' קביעות. וזהו קטנתי, בחי' כלא חשיב, חסדים ואמת רעו"ד ותורה, כי במקלי, שם מכב"י, המשכת הוי' באלקים, בחי' המל', ממקומו העצמי.

-
ואילך. תרפ"ז ע' סה ואילך. תרצ"א ע' קכב ואילך.	(120) בשלח טו, יא.
(127) ויצא כה, י.	(121) יחזקאל ג, יב.
(128) שם לא, מה.	(122) ראה של"ה רנט, א. לקו"ש שם הערה 12.
(129) ע' רפד ואילך. ע' רצה ואילך.	(123) ראה סה"מ תרל"ג שם ע' רלה.
(130) ע' תתקעט.	(124) ראה עץ חיים שער טו (שער הזיווגים) פ"ו. שער מד (שער השמות) פ"ה.
(131) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פי"ג.	(125) שבועות ז, ב. וראה סה"מ"צ להצ"צ קעת, ב ואילך.
לקו"ת תזריע כד, א. כה, ב. קרח נד, ב.	(126) סה"מ תרל"א ח"א ע' רכז. תרל"ד ע' רמה. ע' רנב. תרמ"ב ע' רכב.
(132) = והאור מקיף.	(126) ח"א קמו, א. וראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי לט, ג ואילך. אוה"ת ויצא קעב, א ואילך. סה"מ פר"ת ע' קע
(133) ראה שער הכוונות ענין כוונת עלינו. עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פי"ג. תו"א מקץ לד, א. לקו"ת שם נג, ד. ובכ"מ.	

בס"ד. י"ט כסלו, העת"ר

פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי². וצריך להבין מהו ענין פדי' בשלום. ומהו אומרו כי ברבים כו', דמשמע שזהו נתינת טעם על זה שפדה בשלום נפשי מפני שברבים היו עמדי, מהו הנתינת טעם על זה. ובגמרא³ אמרו, אמר הקב"ה כל העוסק בתורה ובגמ"ח ומתפלל עם הצבור כאלו פדאני כו', ופרש"י דבתורה כתיב⁴ וכל נתיבותי שלום, וגמ"ח הוא שלום בין אדם לחבירו, ומתפלל עם הצבור זהו כי ברבים היו עמדי. וצריך להבין מהו ענין ג' דברים אלו, ושעל ידי זה דוקא כאלו פדאני כו'. ולהבין זה יש להקדים מה שנתבאר לעיל⁵ דותקם⁶ את דברך⁷ הוא הקימה בבחינת מלכות, דכאשר ההמשכה היא מבחינת עצמות א"ס, בחינת פנימיות הכתר, אז נמשך אור עצמי בבחינת מלכות, להיות בה בבחינת התעצמות ובבחינת קביעות כו'.

שעג) וביאור הענין הוא, דהנה כתיב⁸ יודוך ה' כל מעשיך וחסידך יברוכה, ופי' יברוכה, יברכו כ"ה⁹, דכ"ה הוא בחינת מלכות¹⁰, ויברכו כה הוא להמשיך גילוי אור בבחינת המלכות, וזהו בכח בחינת חסידך דוקא כו'.

והענין הוא, דהנה מבואר במ"א¹¹ ההפרש בין תפלה לברכה, דתפלה יכול כל אחד ואחד להתפלל ולבקש, וברכה היא מי שיש ביכולתו לברך, וכמו באברהם, דכתיב¹² והי' ברכה, הברכות נתונות לך¹³, שיהי' ביכולתו לברך כו'. כי תפלה היא מלמטה למעלה, שהמתפלל הוא למטה מהדבר שמבקש, והוא מבקש ומתחנן על דבר, על ידי הכנת נפשו

(א) ותקם את דברך: ראה ג"כ לקו"ת שה"ש נ, א.

(ב) יברכו כה: זח"ב עט, ב ועוד. וראה סי' עה"פ⁸. תהלים להצ"צ (מילואים)⁹.

(1) תורת החסידות. (2) תהלים נה, יט. (3) ברכות ת, א. (4) משלי ג, יז. (5) פשל"ט. פשמ"ח. פשע"ב (ע' תתקמב ואילך. ע' תתקסו. ע' אל"ב). (6) נחמ" ט, ת. (7) תהלים קמה, י. (8) סידור עם דא"ח נב, ג. (9) אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' תרפג. (10) ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) מערכת כה. לעיל פשמ"ח ואילך (ע' תתקסו ואילך). (11) ראה לקו"ת פ' ראה יט, רע"א. אוה"ת נשא ע' ערה ואילך. סה"מ תרמ"ב ע' שנד ואילך. לקו"ש ח"י ע' 38 ואילך. מקומות שצויינו בהערה 20. (12) לך לך יב, ב. (13) פרש"י עה"פ. וראה ב"ר פל"ט, יא (בסופה). במדב"ר פי"א, ב (בסופה).	(1) מאמר זה יצא לאור בקונטרס בפ"ע (קה"ת, תשל"א) בתוס' ציונים הבאים בשוה"ג. בהוצאה זו ניתוספו מ"מ לפסוקים מחז"ל וכו' (בהערות הממוספרות). המאמר מיוסד, כנראה, על אוה"ת תהלים (יהל אור) ס"ע תכו ואילך. ד"ה מי תנך באוה"ת שה"ש ח"ב ע' תרמ ואילך. ד"ה כי עמך מקור חיים באוה"ת חנוכה שו, ב ואילך. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי מב, א ואילך – כנסמן לקמן בהערות. מאמרים שמיוסדים, כנראה, על מאמר זה: המשך ר"ה תרפ"ג פכ"ו וחלק מפכ"ז; תש"ז פכ"ז וחלק מפכ"ח (סה"מ תרפ"ג ע' קלה ואילך. תש"ז ע' 182 ואילך). חלק מד"ה פדה בשלום תשי"ב (סה"מ תשי"ב ע' קעה ואילך). ד"ה נר חנוכה תשי"כ (סה"מ תשי"כ ע' נו ואילך). ד"ה פדה בשלום והמשכו ד"ה להבין ענין נרות חנוכה תשכ"ו (סה"מ מלוקט ח"ו ע' מה ואילך. ע' סג ואילך. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' קטז ואילך. ע' קלא ואילך). חלק מד"ה ארבעה ראשי שנים הם תשל"ב. ד"ה פדה בשלום ונר חנוכה תשל"ג. לכמה ענינים המבואר בהמאמר – ראה קונטרס ענינה של

תשס"ז

לזה, והוא על ידי העלאת מ"ן שלו בזיכוך וכיטול גופו ונפשו כו'. וזה יש בכח בכל אחד ואחד להעלות מ"ן כו', וכמ"ש¹⁴ והארץ נתן לבני אדם, שניתן לכל אחד ואחד להתברר ולהזדכך בכח עצמו, ועל כן יש ביכולת כאו"א להעלות מ"ן, היינו לתקן ולזכך את עצמו להיות בבחינת כלי כו' (וכפי העלאת מ"ן שלו בהביטול שלו בתפלה, לפי אופן זה הוא ההמשכה כו'). אבל המברך הוא שעומד למעלה מהדבר שממשיך, ובכח ברכתו הוא ממשיך משרש ומקור כו', ועל כן אין זה בכח כל אחד ואחד, רק מי שהוא במעלה ומדריגה זו שיש ביכולתו לברך ולהמשיך כו'. אמנם, בענין הברכות יש בזה ב' מדריגות, וכמו שנתבאר לעיל פרק שנ"ט¹⁵, שיש¹⁶ ברכה שהיא ההמשכה רק משרש ומקור ההשתלשלות, וכמו ברכת יעקב לאפרים ומנשה, שאמר¹⁷ ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו כו', מפני שכן הוא בשרשו ומקורו, ואין בכח הברכה לשנות מכמו שהוא במקורו כו'. ויש ברכה שהיא בבחינת המשכת אור חדש, וכמו ברכת כהנים יברכך הוי' כו'¹⁸, שהיא המשכת אור חדש ממש מעצמות שם הוי' כו'. והוא על דרך ותגזר אומר ויקם לך¹⁹, שזהו בדרך ציווי, שהוא ענין הברכה, שבכח הברכה הזאת לשנות מכפי שהוא בשרש ומקור ההשתל' כו', וכדאיתא בירושלמי פ"ג דתענית ה"י ע"פ זה¹⁹, מהו ת"ל לך, אפילו הוא (פי' הקב"ה) אומר הכין, ואת אומר הכין, דידך קיימא, דידי לא קיימא כו', והיינו, דגם אם על פי סדר השתלשלות צריך להיות באופן אחר, בכח הברכה היא לשנות כו' (ובכח התפילה היא גם כן לשנות מכפי שהוא בסדר השתלשלות, שזהו ענין התפלה, להמשיך רצון חדש כו'. אמנם יש כח זה גם בברכה, ויש יתרון בברכה, שממשיך ממדריגה גבוה יותר כו', דהרי כללות הענין מה שמשנה מסדר ההשתלשלות הוא, לפי שההמשכה היא מלמעלה מסדר השתלשלות כו', והרי בתפלה כל זה בדרך מלמטה למעלה, היינו על ידי העלאת מ"ן שלו כו', וברכה הוא שעומד למעלה, ומצוה וממשיך כו', על כן ההמשכה היא מבחינת פנימיות ועצמיות כו'. וכמו שמבואר במ"א²⁰ הפרש בין חוני המעגל והרשב"י ע"ה בענין ירידת גשמים כו', דחוני המעגל פעל הגשמים על ידי תפלה²¹, שזהו בדרך מלמטה למעלה²², ועל כן אמר²¹ לא כך שאלתי, לא כך כו', עד שירדו כתיקונן, והיינו על ידי הכנת נפשו כו'. ורשב"י המשיך גשמים על ידי תורה, שאמר דרוש ע"פ²³ מה טוב ומה נעים כו', שהן יחוד זו"נ כו', כדאיתא בזהר אחרי דנ"ט ע"ב²², וזהו בדרך מלמעלה למטה כו'. וכן על ידי הברכה ההמשכה מלמעלמ"ט, שזהו מבחי' פנימיות יותר כו'. וזהו ענין ברכת כהנים להמשיך אור חדש כו'. וזהו כה תברכו²⁴ תברכו אותיות בכתרו²⁵, והוא ההמשכה מבחינת פנימיות הכתר, וכמו שכתוב בזח"ג קמ"ו ע"ב וקמ"ז ע"א, דברכת כהנים הוא המשכת י"ג מדות הרחמים כו', ונודע די"ג מדות הרחמים הן בחינת פנימיות הכתר כו'²⁶. ועל זה אומר

14 תהלים קטו, יט. 15 ע' תתקצה ואילך. 16 ש"ש: כ"ה בההעתקה שעם הגהות רבינו. בכ"ק: די. 17 ויחי מח, יט. 18 נשא ו, כד. 19 איוב כב, כח. ראה אוה"ת נ"ך עה"פ (ח"א ע' תרסו ואילך). 20 ראה סה"מ תרנ"ד ע' כז. תר"ס ע' תב. לעיל פרפ"ו (ע' תשצג). וראה ד"ה פדה בשלום עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' קל ואילך). תרפ"ז ע' צא ואילך. 21 משנה תענית יט, א. גמרא שם כג, א. 22 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן אתהלך לאזניא ע' רי ואילך. אוה"ת ויקרא ע' רנד ואילך. ביאורי הזהר להצ"צ ח"ב ע' תתקכא ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' רסז ואילך. 23 תהלים קלג, א. 24 נשא שם, כג. 25 פרי עץ חיים שער חזרת העמידה פ"ד. רמ"ז לוח"ג ערב, ב. לקו"ת נשא כח, סע"א. אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' תקלח ואילך. 26 ראה לקו"ת בהעלותך ל, ג ואילך. לה, ב. נצבים נב, ד

כה תברכו, ההמשכה בבחי' מלכות הנקראת כה כו'. וזהו גם כן ענין יברכו כה, להמשיך בבחי' כה ההמשכה מבחי' פנימיות הכתר כו'. ולכן כולל זה עם ענין ההודאה, שאמר תחלה יודוך ה' כל מעשיך, דההודאה הוא בעצמות א"ס דוקא כו', ואומר על זה כל מעשיך, שזה יש בכח כל אחד ואחד להודות, בבחינת ביטול דהודאה כו'.

ואחר כך אומר וחסידך יברוכה, דהברכה היא באותו האור העצמי שבו היא ההודאה כו' (וכמו ברכת כהנים היא אחר הודאה דוקא כו'²⁷), אבל זה בכח בחי' חסידך דוקא כו'. והענין הוא²⁸, דהנה אמרו רז"ל²⁹ איזה חסיד המתחסד עם קונו, פי' קונו הוא בחי' ז"א דאצילות, כי, ברוך עושך ברוך יוצרך ברוך בוראך ברוך קונך³⁰, הן ד' עולמות אבי"ע³¹, נמצא אצילות הוא בחי' קנין, וכמ"ש בתו"א בהביאור דואלה המשפטים³², דאצילות נק' קנין, לפי שהוא בחי' גילוי ההעלם, שזהו היציאה וההתגלות מרשות לרשות כו', וידוע דז"א הוא סוף עולם האצי' (כי מלכות היא שרש ומקור ביי"ע שבאצי' כו'), ע"כ נק' ז"א קונו. ופי' מתחסד עם קונו היינו שממשיך מבחי' עצמות א"ס שלמעלה מאצי', תוס' אור בבחי' ז"א דאצי' כו'. ובתיקוני זהר³³ פירש קונו קן דילי', והוא בחי' המלכות שנקראת קן כו', כמ"ש הפרד"ס שעה"כ³⁴ ערך קן. וענין המתחסד עם קונו, הרי זה לבד מילוי החסרון מה שהמל' היא בבחי' חסרון האור, וכידוע³⁵ בענין אתה הוא ה' לבדך אתה עשית את השמים כו'³⁶, דאתה הב' חסר ה', והן ה' פרצופים דכתר חו"ב ז"נ שחסרו בבחי' המל' לצורך ההתהוות כו', והיינו שנתעלמו ונסתלקו האורות עצמיים דאצי', ונשאר רק בחי' מל' דמל', דהיינו בחי' חיצוניות המל' לבד כו' (והוא בחי' כח הפועל שנת"ל). ובשרש הראשון הוא בחי' הצמצום שהי' באוא"ס ב"ה, דהאוא"ס שהי' ממלא מקום החלל³⁷, ידוע שזהו בחי' אצי' דכללות כו'³⁸, שיש בזה גם כן עשר ספירות³⁹, מן כתר עד המלכות, וכמו מה שעלה ברצונו יתברך להיטיב⁴⁰ מצד כי חפץ חסד הוא כו'⁴¹ (דבחי' חפץ חסד הוא בחי' החסד ההיולי העצמי הכלול בעצמות א"ס שלמעלה גם מבחי' גילוי בעצמותו כביכול כו', והרצון להיטיב הוא בחי' גילוי הרצון כו'⁴²), עד הרצון דאנא אמלוך כו'⁴³, ויש בזה גם

תשסח

(ג) וידוע: להעיר מתו"א ס"פ תרומה. ועיין לקו"ת שה"ש (ח, ב).

- ואילך. יוה"כ ע"א. ב. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"ב ע' תקלד. תקס"ד ס"ע נו. תקס"ה ח"ב ס"ע תתפד. ס"ע תתקמב (נוסח ב.) ע' תתקמג (נוסח א.) תקס"ו ח"ב ע' תקל. תקס"ז ע' שנב. אוה"ת נצבים ע' אירעג ואילך. סידור עם דא"ח קנ, א ואילך. רכט, ד. סה"מ תרנ"ט ע' קצד. לעיל פשכ"ו (ע' תתקח). 27 מגילה יח, א. וראה גם אוה"ת נשא ע' רעו ואילך. סה"מ תרנ"ד ע' שיא ואילך. 28 דבהבא לקמן – ראה אוה"ת תהלים (יהל אור) וד"ה מי יתנך שבהערה 1. 29 רע"מ בוח"ב קיד, ב. ח"ג רכב, ב. רפא, א. 30 נוסח קידוש לבנה. 31 ראה סידור האריז"ל במקומו. פרי עץ חיים שער ר"ח פ"ג. 32 עה, ד. עו, ב.
- 33 בהקדמה (א, סע"ב).
 34 = שער ערכי הכינויים (שער כג).
 35 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"ב ע' תרעת. אוה"ת ויחי שצה, סע"ב ואילך. סה"מ תר"ם ח"א ע' חצר. תרנ"ג ע' רנח ואילך. תר"ם ע' מג ואילך.
 36 נחמי' ט, ו.
 37 ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.
 38 ראה לקו"ת מסעי צה, א ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' מא.
 39 ראה לעיל פמ"ח. פנ"ח (ס"ע קח ואילך. ע' קמב).
 40 ראה שם שער הכללים פ"א.
 41 מיכה ז, יח.
 42 ראה שער היחוד פ"י (קיו, א ואילך). לעיל פרל"ב (ע' תרמז). וש"נ.
 43 ראה לקו"ת נשא כ, ד. כא, סע"ד. נצבים נא, ב. ובכ"מ.

כן בחי' חכמה ובינה ומדות כו' (ועמ"ש במ"א בד"ה ועשית חג שבועות רנ"ו⁴⁴, בענין הדי' אותיות שבשם הוי' שבאוא"ס לפני הצמצום כו'. אך עיקר ענין הצמצום הוא בבחינת מלכות דא"ס (עמ"ש במק"מ⁴⁵ בראשית דט"ו בפ'י בריש הורמנותא דמלכא⁴⁶ בשם מורו ז"ל⁴⁷), דמל' דא"ס יש בה מהכתר עד המל', והצמצום הוא שנתעלם האוא"ס שהי' מאיר בגילוי קודם הצמצום, ונשאר רק בחי' מל' דמל' דא"ס, שנעשה בחי' כתר ועתיק לאדם דבריאה דכללות כו'⁴⁸. וזהו בחי' החסרון שבבחי' מל' כו' (וכמו כן בבחי' ז"א יש גם כן חסרון אור, וכידוע⁴⁹ שנאצל רק בבחי' ו' קצוות כו'). והמילוי שנתמלאה האור בבחי' מל', אין זה חסד, כי אם צדקה כו', וכידוע שחסד הרי זה למעלה מצדקה, וכמאמר רז"ל סוכה דמ"ט⁵⁰ גדולה גמ"ח יותר מהצדקה, שהצדקה נק' זריעה, וגמ"ח קצירה כו', והרמב"ם כתב ההפרש בין חסד ובין צדקה, שצדקה הוא ענין היושר לתת לכל א' כפי הראוי לו, אבל החסד הוא הפלגת הטוב להיטיב יותר ממה שהוא ראוי כו'⁵¹. והענין הוא⁵², כידוע⁵³ דבצדקה נאמר⁵⁴ די מחסורו אשר יחסר לו, אבל אי אתה מחוייב לעשרו כו', והיינו כנ"ל שהוא רק למלאות החסרון דבחי' המל', דהמשכה זו הוא רק מהאור שנסתלק, דהיינו מבחי' ההעלם השייך אל הגילוי, ואין זה גילוי אור חדש כו'. אבל ענין החסד הוא הפלגת הטוב, והוא ענין העושר, השפעה בריבוי בבחינת תוס' אור, שתוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר⁵⁴, והוא בחי' גילוי אור חדש ממש, שלמעלה הרבה מכל בחי' הגילויים, שמתגלה בחי' ההעלם השייך אל הגילוי כו'. ובבחי' הכתר זהו ההפרש בין בחי' חיצוניות הכתר ובחי' פנימיות הכתר כו', דאין עשיר אלא בדעת⁵⁵, שעומד תחת בחי' פנימיות הכתר כו'⁵⁶, וכמשנת"ל מפרק קמ"א ואילך⁵⁷. וז"ע המתחסד עם קונו, שממשיכים במל' מבחי' פנימיות הכתר, שזהו בחי' עשיר כו'.

קיצור. ובאה"ע⁵⁸ דכתי' יודוך כו' וחסידיך יברוכה, יברכו כה. תפלה מלמטה למעלה, והיא המשכת רצון חדש, ברכה מלמעלה למטה, וההמשכה רק משרש ומקור. ויש ברכה כמו ברכת כהנים, שהיא המשכת אור חדש, ע"ד ותגזור אומר ויקם לך, דיך קיימא, ולמעלה גם מתפלה, להיות שזהו מלמעלה למטה, וכמו רשב"י שפעל גשמים על

ד) והרמב"ם כתב: מו"נ ח"ג פנ"ג. וראה פיה"מ אבות פ"ה מ"ז ושם מ"י.
ה) כידוע: כתובות סז, ב.

44) סה"מ תרנ"ו ע' שסו ואילך.
45) במק"מ .. דט"ו: = במקדש מלך [לזהר ח"א] דף טו [עמוד א'].
46) זהר שם.
47) וז"ל: „כי שיער בכח שיעור י"ס שהיו גנוזים בתוכו דרך משל שיעור הכתר והחכמה כו' עד המלכות, וכל זה בכח, ואחרי ששיער שיעור המלכות שבתוכה יהיו העולמות, אז נק' הורמנותא דמלכא כו'".
48) ראה זהר הרקיע לזהר שם.
49) ראה עץ חיים שער לו (שער מיעוט הירח) פ"א ואילך.
50) ביאורי זהר לאדמו"ר האמצעי רז, ג ואילך. ולאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' תקב.
51) עמוד ב'.
52) ראה גם אוה"ת פ' ראה שם.
53) פ' ראה טו, ת.
54) ב"ר פס"א, ד.
55) ראה כתובות סח, א. נדרים מא, ריש ע"א. זח"ג רעג, ב.
56) ראה תו"א תולדות יט, א ואילך. סה"מ תר"ס ע' נא ואילך. תרס"ח ע' קכב ואילך. לעיל פקנ"ז (ע' תכ).
57) ע' שסט ואילך.
58) = וביאור הענין.

תשס"ט

ידי התורה. וזהו כה תברכו, המשכת י"ג מדות הרחמים, פנימיות הכתר, במלכות. והוא על ידי חסידך, איזהו חסיד המתחסד עם קונו, בחינת ז"א דאצילות, ובתיקוני זהר קונו קן דילי, מלכות, וענין המתחסד אינו רק מילוי החסרון דמלכות, שזהו צדקה, שאי אתה מחויב לעשרו, והיא מבחינת חיצוניות הכתר, וחסד הוא בחינת עשיר, המשכת אור חדש מבחינת פנימיות הכתר.

שעד) והנה⁵⁹ בגמרא שם⁶⁰ אמרו עוד, דצדקה רק לעניים, וגמ"ח בין לעניים ובין לעשירים, הרי חסד שייך גם בבחי' עשיר כו'⁶², ואם כן הרי זה למעלה ממדריגת עשיר כו'. וי"ל, דהנה בימי שלמה הוה קיימא סיהרא באשלמותא⁶⁰, וענין השלימות הזאת אינו רק מילוי החסרון לבד, כ"א שהי' במדרי' העשירות, בריבוי השפעה ביותר, בבחי' גילוי עצמות אוא"ס בבית המקדש, וכמ"ש⁶¹ יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך כו', ושלמה הי' איש מנוחה⁶², שנתבטלו כולם ממילא מעוצם הגילוי כו', וכמשי"ת (ועמש"ל פרק קכ"ב⁶³, דשלמה הי' בבחי' הוד מלך⁶⁴ שמבחי' עתיק כו'). ואיתא בע"ח שער מיעוט הירח פ"ב, שהי' אז במדרי' הוא"ו, דחשיב שם ז' מדריגות בעליית המלכות, ובימי שלמה הי' במדרי' הוא"ו, דהיינו שזו"נ היו פנים בפנים, אבל כתרו למעלה מכתרה, ומקבלת האור על ידי ז"א כו'. והמדריגה הז' הוא דכתר א' לשניהם, ומקבלת האור שלא על ידי ז"א כו'. ומבואר שם⁶⁵ פ"א ההפרש, דבמדריגה הו' אין האור מאיר עדיין בבחי' מל' דמל' (כ"א שנכללת בבחי' יסוד שבה כו'), וכאשר יהיו כתר א' לשניהם, אז יהי' הגילוי גם בבחי' מל' דמל' כו'. ולכאורה, הרי מבואר בכ"ד דקיימא סיהרא באשלמותא הוא שיהי' הגילוי גם בה' ספירות האחרונות דמל' כו'. וצריך לומר שיש בזה מדריגות חלוקות. דהנה באמת גם בבחי' מילוי החסרון דמל' מאיר האור בספירות האחרונות דמלכות, ולכן משום זה אין אחיזה לסטרא אחרא כו', דהרי בפגימו דסיהרא⁶⁶, יש להם אחיזה ויניקה, מפני העדר האור, וכאשר נשלם האור והגילוי, אין להם אחיזה ויניקה כו', וכמשנת"ל פרק קמ"ג⁷⁰. ומכל מקום, זהו רק העדר האחיזה לבד, אבל בכדי שיתבטלו ממילא, ולא יהיו צריכים למלחמה כלל על זה, צריך להיות המשכה גבוה יותר כו'. וזה הי' בימי שלמה, שהי' ההמשכה מבחי' פנימי' הכתר בבחי' מלכות, על ידי זה נתבטלו ממילא כו'. ומכל מקום, גם בימי שלמה לא נתהפכו לגמרי בעצם מהותם, וכמו אז אהפוך אל כל

(1) מבואר בכ"ד: ראה סידור עה"פ והוא כחתן (בסופו)⁶⁶. פיה"מ מהד"ב פמ"ח"ג. ד"ה החודש הזה – תרנ"ד (ברוקלין תשכ"ג)⁶⁷. דרוש גביע הכסף⁶⁸ ובכ"מ.

(66) סידור עם דא"ח קפג, א ואילך.

(67) סה"מ תרנ"ד ע' קלה.

(68) הדרוש נדפס במאמרי אדמו"ר הזקן תקע"ב ע' קכא

ואילך. אוה"ת מקץ שמ, ב ואילך. שמה, א ואילך. ח"ו תתשה,

ב ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי מקץ ע' רעט ואילך. פלח

הרמון מקץ קט, ד ואילך.

(69) ראה זח"א קפא, א.

(70) ע' שעז.

(59) בהבא לקמן – ראה ד"ה מי יתנך שבהערה 1.

(60) זח"א קנ, רע"א. רכה, סע"ב. רמג, סע"א. שמו"ר פט"ו,

כו. ועוד.

(61) פ' ראה טז, טז.

(62) ראה דברי הימים"א כב, ט.

(63) ע' שכ ואילך.

(64) לשון הכתוב – דניאל יא, כא.

(65) שם: בעץ חיים.

העמים שפה ברורה כו'⁷¹, שזה יהי' לעתיד, שיתפכו בעצם מהותם לגמרי כו'⁷². וי"ל דבימי שלמה הי' הכל רק העלאת הנצוצות דקדושה כו', ומפני ריבוי האור והגילוי, נכללו הנצוצות בדרך ממילא, וכמו האבוקה שמושכת הנצוצות אלי' כו'⁷³. אבל ענין אז אהפוך אל העמי' כו' הוא, שהרע יהפך לטוב, וזה יהי' לעתיד דוקא כו'. והוא על ידי שיהי' הגילוי בבחינת מלכות שבמלכות, בחינה היותר אחרונה שבמלכות כו'. דבימי שלמה, הי' גם כן הגילוי בה' ספירות האחרונות⁷⁴, גם בבחי' מל' דמל', אבל הי' רק כמו שכלולה ביסוד שבה כו'. וי"ל דיסוד דנוקבא ידוע⁷⁵ שזהו בחי' התקשרות המקבל בהמשפיע כו', וזה שייך במדרי' הקדושה, שהמקבל נמשך אל המשפיע ומתקשר בו כו', וכמו כן בימי שלמה, שהי' רק העלאת הנצוצות שהן במדרי' הקדושה על כל פנים, דאף שנתרחקו מאד, מכל מקום, ה"ה במדריגת הקדושה, ושייך בהם ענין הביטול וההתקשרות כו', והיינו שיכול להיות בהם עדיין הרגש האלקי, שיהי' בהם הרצוא למעלה, שעל ידי גילוי האבוקה הוא שנתעוררו ונתעלו כו'. אבל לעתיד, כאשר יהי' הגילוי בבחי' מל' שבמל' עצמה, אז גם אותן שאין בהם ביטול כלל, היינו שאין בהם שום הרגש אלקי, שיתעוררו ויעלו בבחי' רצוא והתקשרות כו' (והיינו כמ"ש במ"א⁷⁶, דמ"ש בסש"ב⁷⁶ דבג' קליפות הטמאות אין בהם טוב כלל, אין הכוונה שאין בהם שום ניצוץ כלל, שהרי אי אפשר להיות קיום שום דבר בלי איזה ניצוץ טוב (הגם שקיומם הוא מהמקיף, מכל מקום, בהכרח שיהי' בהם איזה ניצוץ כו')). רק שהניצוץ הוא שנתרחק ונחשך כל כך עד שהוא כמו רע כו'⁷⁷, והיינו שאין בו שום הרגש אלקי כלל וכלל כו'), ועל ידי הגילוי דלעתיד, יתעלו ויוכללו בקדושה, וכמו ובאו האובדים כו' והשתחו כו'⁷⁸. גם י"ל שזהו מה שלעתיד יהי' הגשמי אלקות ממש כו', וזהו על ידי בחי' מל' דמל', שזהו בחי' כח הפועל בנפעל שמתעלם ומתלבש בבחי' היש בפועל כו', ועל כן, על ידי הגילוי בבחי' מל' שבמל', יהי' הגשמי בבחי' אלקות ממש כו' (ובע"ח שם מבואר זה על בחי' המל' כמו שהיא באצילות, אך הכל הוא ענין א' כו'). ובאופן כזה לא הי' עדיין בימי שלמה, רק לעתיד כו' (ומכל מקום, מעין זה הי' בבית המקדש גם כן, וכמשי"ת). ובכדי שתהי' ההמשכה בבחי' מל' דמל', ושיהי' הביטול גם בהרחקים לגמרי כו', ושיהי' הגשמי אלקות כו', הרי שרש ההמשכה צריך להיות ממדריגה גבוה יותר כו' (וכמו כאשר יתקע בשופר גדול, אז ובאו כו'⁷⁸). ויש לומר שתהי' ההמשכה מבחינת פנימיות עתיק, היינו בחי' הא"ס שנמצא בבחי' רדל"א, שזהו עיקר בחי'

תשע

(ז) ידוע: ראה תו"א תרומה (פ), ד.

(74) ראה לעיל פקי"ג ואילך. פקמ"ח (ע' רצה ואילך. ס"ע שצב ואילך). וש"נ.
 (75) ראה קיצורים והערות לתניא ע' ג. וראה שם ע' קמג.
 (76) ספ"א. ספ"ו.
 (77) ראה גם סה"מ תרס"ה ס"ע קג ואילך. עת"ר ע' קמג.
 לעיל פ"ש (ע' תתלב). סה"מ עטר"ת ע' רמז. ע' תרמב. פר"ת ע' קת. תרפ"ט ע' רז ואילך. ע' רמו ואילך.
 (78) ישע"י כו, יג.

(71) צפני' ג, ט (ושם: אז אהפוך אל עמים שפה ברורה).
 (72) ראה ד"ה פדה בשלום תשמ"א (סה"מ מלוקט ח"ב ע' קפא ואילך. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' מה ואילך). ובהערה 5 שם מביא מד"ה פדה בשלום לאדמו"ר האמצעי (שערי תשובה ח"א נז, א) „וכה"ג הי' בימי שלמה", שהשלום שהי' בימי שלמה הי' רק דוגמת השלום דלע"ל.
 (73) ראה ביאורי הזהר שבהערה 1. לקו"ת במדבר ג, ד ואילך.

עתיק כו', וכמ"ש בהביאור דשבת שבתון⁷⁹ (ועמ"ש במ"א⁸⁰, ביאור הג' לשונות נמצא ומתעלם ומתגלה כו'⁷⁹, דבדרך כלל זהו כהג' ענינים דאתה הוא הוי' כו', דאתה זהו בחי' העצמות, הוא והוי' היינו בחי' אור א"ס, הוא בחי' עצם האור, והוי' הוא בחינת גילוי האור בעצמותו כו'. וזהו נמצא ומתעלם כו', נמצא זהו בחי' אתה, שנמצא כמו שהוא בהעלמו, דשם שמים שגור בפי כל⁸¹, ומהו בחי' העצמות אינו ידוע גם במדריגות היותר גבוהות כו', ומתעלם זהו בחי' הוא, ומתגלה בחי' הוי', שהוא בחי' גילוי האור כו', וז"ע נמצא ומתעלם ומתגלה בתלת רישין כו'), ומשם נמשך הגילוי גם בבחינת מל' שבמל' כו'. וזהו ענין החסד גם לעשירים כו'.

קיצור. והנה גמילות חסדים הוא גם לעשירים. והענין, דהנה בימי שלמה, הגם דקיימי סיהרא באשלמותא, בחינת עשיר, שזהו שלימות, איתא בעץ חיים שהי' כתרו למעלה מכתרה, ולא הי' גילוי במלכות דמלכות, רק שנכללה ביסוד דמלכות. דהנה, גם במילוי החסרון מאיר בה' ספירות אחרונות דמלכות, ולכן אין אחיזה לחיצונים, ובכדי שיתבטלו ממילא, כמו בימי שלמה, זהו מבחינת פנימיות הכתר. ומכל מקום, לא נהפכו בעצם מהותם. וי"ל שזהו רק העלאת הניצוצות שנרגש בהם האור בקירוב המאור כו', וזהו התכללות מל' דמל' ביסוד דמל', בחינת התקשרות המקבל. ולעתיד כתיב אז אהפוך כו', וגם במדריגות הרחוקות לגמרי, וכמ"ש ובאו האובדים כו'. גם י"ל דזהו שלעתיד יהי' הגשמי אלקות. שכל זה הוא המשכה מבחינת פנימית עתיק, היינו בחינת א"ס שנמצא כמו שהוא בעצמותו, בבחי' רדל"א. וז"ע החסד גם לעשירים.

שעה) והענין הוא⁵⁹, דהנה נתבאר לעיל פרק שנו"ו⁸², בענין שמש בשבת צדקה לעניים⁸³, לאותן שהן עניים בימי החול⁸⁴, בהתבוננות באלקות, ובפרט בהתבוננות דשאו מרום עיניכם כו'⁸⁵, שהם צמאים ותאבים לגילוי מהות האור כו', שבשבת, שהוא מוחין דאבא⁸⁶, מאיר להם מהות האור כו', ומכל מקום הוא בבחי' צדקה לבד כו', להיות דאין עני אלא בדעת⁸⁵, היינו שיש להם רק בחי' ד"ת כו', ועל כן, כאשר מאיר להם בחי' מהות אלקות דאצילות, בחינת מהות הזיו לבד כו'. וכמשנת"ל פרק שמ"ז⁸⁷, דחכמה היא מהות העצמות, אבל מה שאבא עילאה מקננא באצי⁸⁸, זהו בחי' מהות הזיו לבד כו', ועל כן, בשבת, שמאיר בחי' האצי, הנה בבחי' העניים הנ"ל שעבודתם

תשעא

(81) ראה לעיל פקמ"ג (ע' שער). וש"נ.

(82) ע' תתקפז.

(83) תענית ח, ב.

(84) ראה לקו"ת ברכה צו, ב. סידור עם דא"ח ריא, ד. ריד,

א ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן נביאים ע' קצו. אוה"ת וירא פח, ב. סה"מ תרל"ב ח"א ע' סד.

(85) ישע"י מ, כו.

(86) פרי עץ חיים שער מקרא קדש פ"א. לקו"ת צו יא, ד

ואילך. אוה"ת דרושים לפסח ע' תשלב ואילך.

(87) ע' תתקסד ואילך.

(88) ראה מקדש מלך לח"ב רכ, ב. נצוצי אורות לוח"ג

קיו, א. תו"א משפטים עה, א. סה"מ תרנ"ט ע' עג. תש"ג ע'

133. תש"ח ע' 81.

(79) לקו"ת דרושים ליוה"כ ע"א, ג. וז"ל: אך הענין ע"ד

מ"ש בביאור האדר"ז להרח"ו* (בדף רפ"ח ע"א) בפי' מש"ש ע"ב האי עתיקא אשתכח בג' רישין פי' אשתכח נמצא ומתעלם ומתגלה בג' רישין, נמצא כי עיקר עתיקא הוא הא"ס, אמנם על שם התעלמות בג' רישין נק' הג' רישין ג"כ ע"ק עכ"ל. נמצא גם בחי' רישא עילאה הנקרא רדל"א וקדה"ק אינו אלא שבו מלוכש אור א"ס ממש הנקרא עתיקא קדישא.

(80) ראה גם סה"מ תרס"ג ח"ב ע' קו. המשך תרס"ו ע'

תקפב.

(*) „ביאור אדרא וזוטא קדישא מהאר"י ז"ל" בספר קול ברמה להר"י צמח (קט, א – קאָרעק, תקמ"ה). פירוש מסודר לאדרא וזוטא" להר"י בספר הדרת מלך (קט, א – לאַנדאָג, תק"ז).

בבחי' ד"ת, הגילוי הוא מבחי' מהות הזיו לכד כו'. אמנם, בחי' עשיר בדעת⁵⁵ הוא בחי' ד"ע, שעומד תחת פנימי' הכתר⁵⁶, שזהו בחי' מהות העצמות כו'. והנה, עם היות שעבודתם הוא במדריגה זו, מכל מקום, עכשיו אינו מאיר להם בחי' מהות האור ממש כו', דז"ע העשיר לא ירבה⁸⁹ יותר מעל עשר כו'⁹⁰, דהרי בחי' פנימי' הכתר זהו המדריגה הי"א שבקדושה (כמשנת"ל פרק שנ"ג⁹¹), ועל זה אמר שלא ירבה על עשר, מפני שאינו נמשך עדיין בחינה זו בגילוי ממש כו'. וי"ל דהעבודה במדריגה זו הוא ענין אהבה בתענוגים, והיינו גם בשבת שמאיר גילוי האור, העבודה היא בבחי' אהבה בתענוגים כו', דהרי בחי' דעת עליון זהו העבודה בבחי' יחוד שהוא לכדו ואין זולתו או בבחי' אפס בלעדו כו', וכאשר מאיר האור העצמי בבחי' עשיר בדעת, והיינו הגילוי דמוחין דאבא שבשבת כו', י"ל שהעבודה היא בבחי' אהבה בתענוגים, שזהו בבחי' עלי' והתכללות כו', להתענג על ה'⁹² עד כלותה בבחי' כליון הנפש כו' (וי"ל שזהו גם כן ענין עליית והתכללות בחי' מל' שבמל' בבחי' יסוד שבה כנ"ל, ושם הוא בבחי' העלאת הניצוצות, וכאן הוא בבחי' נשמה כו'). וכאשר נמשך קצת גילוי מבחי' ומדרי' זו ממש, הרי זה מיתת נשיקין⁹³, שנכלל ועולה ממש בהאור כו', וכמ"ש במ"א⁹⁴. אך לעתיד יהי' בחינה זו בבחינת גילוי ממש בנשמות, והוא ענין טל תחי' (מה שעכשיו הי' מזה מיתת נשיקין, לעתיד יהי' בבחי' טל תחי' כו'), שיחיו ממש באור וגילוי זה, וכמו ונחי' לפניו⁹⁵, לפניו ממש, ויהי' בבחי' אור וחיות פנימי כו' (והיינו על ידי גילוי העצמית בבחי' מל' דבמל', שבא בבחי' התלבשות ממש כו'). וזהו בחי' החסד גם לעשירים, בחי' עשיר בדעת, שיהי' גילוי בחי' הי"א שבקדושה⁹¹, מפני שתהי' ההמשכה מבחי' פנימיות עתיק כו' (שז"ע נשמות חדשות שיתגלו לעתיד כו'⁹⁶, די"ל שיהיו ע"ד נשמה יתירה דשבת⁹⁷ עכשיו⁹⁸, שזהו מבחי' עצמות אבא⁹⁹, והוא ענין נשמת¹⁰⁰ כל חי¹⁰¹, חי בעצם כו'¹⁰², ולעתיד ביום שכולו שבת¹⁰³, תהי' הנשמה יתירה מבחי' פנימיות עתיק כו'¹⁰⁴). גם י"ל ענין החסד לעשירים הוא שיהי' האור בבחי' התעצמות ובבחי' קביעות בז"א ומל', שזה יהי' לעתיד, וכדאיתא בלקוטי תורה מהאריז"ל ע"פ¹⁰⁵ ביום ההוא יהי' ה' אחד, דבזמן הגלות, ע"ס דז"א אינם בגוף א', אלא ג"ר שלו הם באימא, וכן ט"ס דנוק' אינם קבועים, עולים ויורדים כו', ולעתיד ישארו בשלימות, ויהיו העשר ספירות דז"א מקושרים תמיד באחדות אחד, וכן דנוק', וזהו ה' אחד ושמו אחד כו'. והיינו, שגם

99 ראה לקו"ת מטות פד, א. שה"ש יט, א. סידור עם דא"ח פגפ, ד. פירוש המלות פנ"ד (לד, סע"א). ועוד.
100 נוסח תפלת שבת ויו"ט.
101 ראה זח"ב קלח, א. ח"ג כט, א (רע"מ). סידור עם דא"ח קצא, סע"ד ואילך. קצב, ג ואילך. פירוש המלות פע"ד ואילך (מו, א ואילך).
102 ראה גם תו"א ויקהל פו, ג ואילך. סידור עם דא"ח קע, סע"ד ואילך. מאמרי אדה"א קונטרסים ע' קנח. קס. סה"מ תרנ"ג ע' רה. תרנ"ז ע' קטז. תרס"ג ח"א ע' סד. ועוד
103 ראה תמיד בסופה.
104 ראה תו"א בראשית ג, ג. לקו"ת שמע"צ פט, א. שה"ש שם. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' טו. תקס"ד ע' קנד. תקס"ז ע' לט. ועוד.
105 זכרי' יד, ט.

89 תשא ל, טו.
90 זח"ב (רע"מ) קפז, ב. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' קצ ואילך. ע' ריא ואילך. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קיד, א ואילך. ולהצ"צ ח"א ע' ערה ואילך. ד"ה פקודא ליתן תשכ"ג (סה"מ תשכ"ג ע' קיא ואילך).
91 ע' ותשכד.
92 ע"פ ישעי' נח, יד. תהלים לו, ד.
93 ראה מו"ק כח, א. ב"ב יז, א.
94 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קצח. סה"מ תרנ"ט ע' טו. וש"נ.
95 הושע ו, ב.
96 ראה ספר הגלגולים פ"ז. לקו"ת שה"ש נא, ג.
97 ביצה טז, א. שו"ע אדה"ז אר"ח סי' רצז ס"א.
98 ראה אוה"ת סוכות ע' אשתנח. סידור עם דא"ח ע' רעח ואילך. נ"ד ח"א ע' רצ. סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקפט.

בימי שלמה, דקיימא סיהרא באשלמותא⁶⁰, לא הי' מ"מ בבחי' קביעות כו', והטעם בזה, בכדי שיסתלקו על ידי החטא כו', וכמ"ש בע"ח שם¹⁰⁶, אבל לעתיד, דאז אהפך אל העמים כו'⁷¹ כנ"ל, יהי' הע"ס בז"א ונוק' בבחי' קביעות כו'. וזהו על ידי גילוי העצמות שיהי' בבחי' המל' כו'. ועו"ל ענין חסד לעשירים, ע"ד תפלה לעשיר, וכמו תפלה למשה¹⁰⁷, שהיא תפלת עשיר כו'¹⁰⁸. ולכאורה מה צריך עשיר לתפלה, שהרי אינו חסר כלום, אדרבא, הוא בריבוי ההשפעה כו'. אך הענין הוא, כדאיתא במד"ת¹⁰⁹ על פסוק זה, א"ל הקב"ה למשה, מה אתה מבקש, אמר משה, איני מבקש בשבילי, אלא מדינה פלונית ה"ה חריבה, וה"ה שלך, גזור שתבנה כו'. ומבואר במ"א¹¹⁰, דמדינה בחי' מל'¹¹¹, והיא חריבה, דשייך בה חסרון כנ"ל, והרי היא שלך, שמושרשת בעצמות כו', גזור שתבנה, בבחי' בנין עדי עד¹¹⁰, בקיום נצחי כו', והיינו שיומשך בחי' עצמות א"ס במל', ויתעצם בה, ויהי' בבחי' קביעות כו', וזהו גזור שתבנה, כמו ותגזר אומר ויקם לך¹⁹, שתהי' הקימה בבחי' מל' כו'. וזהו גם כן ענין החסד לעשירים, שאין הכוונה בשביל עצמו, כי אם ליחדא קוב"ה ושכינתא בתחתונים כו', וכמ"ש בסש"ב ס"פ יו"ד¹¹². ועל ידי זה ממשיכים גילוי בחינת עצמות אין סוף במלכות ולמטה, ונשלמה הכוונה העצמית להיות לו יתברך דירה בתחתונים כו'¹¹³.

תשעב

קיצור. דהנה שמש בשבת צדקה לעניים, עני בדעת, דעת תחתון, בחי' מציאות לבד, וצדקה הוא בחי' מהות הזיו. ועשיר בדעת, דעת עליון, מהות העצמות. ומכל מקום, אין מהות מאיר עכשיו, והעבודה בזה היא בחי' אהבה בתענוגים, וגילוי המהות עכשיו הוא ענין מיתת נשיקה, ולעתידי יהי' גילוי המהות, והוא ענין טל תחי' (וי"ל דו"ע נשמות חדשות דלעתידי). גם י"ל, שזהו שהאור יהי' בקביעות בז"א ומל'. גם י"ל דחסד לעשירים הוא ענין תפלת עשיר, שאינו בשביל עצמו, כי אם לייחדא קוב"ה ושכינתא בתחתונים.

שעו) וזהו איזהו חסיד המתחסד עם קונו, דהנה¹¹⁴ ידוע דמעלת החסיד הוא למעלה ממעלת צדיק, וגם למעלה ממעלת הישר כו', ומבואר במ"א¹¹⁵ ההפרש בין צדיק לישר, ע"פ מ"ש¹¹⁶ אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה, כמו עד"מ הזריעה, הרי הצמיחה היא בריבוי, רק שהוא מאותו המהות של הזריעה, ואין צריך להיות זמן כו', אבל בנטיעה, הרי משתהה זמן רב עד שנעשה אילן ופירות, אבל הצמיחה היא לא ממהותו של הנטיעה כלל, ומשובחת מאד כו'. והדוגמא מזה הוא, שיש מצות שההמשכה על ידי זה הוא תיכף, אבל הוא רק מההעלם של הגילוי כו', ויש מצות שההמשכה משתהה זמן רב, אבל הוא גילוי אור חדש כו' (וי"ל שזהו כמו בעבודת הבירורים, הרי כל אחד ואחד

113) ראה תנחומא נשא טו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

114) ראה אוה"ת תהלים (יהל אור) שבהערה 1.

115) בהבא לקמן – ראה ד"ה כי עמך מקור חיים שבהערה

1. וראה גם שיחת מוצש"ק כ"א כסלו תרע"ג (ספר השיחות

תורת שלום ע' 178 ואילך). ד"ה קטנתי תרע"ח (סה"מ תרע"ח

ע' קג ואילך). ד"ה הנ"ל תשי"ז (סה"מ תשי"ז ע' סח ואילך).

116) תהלים צז, יא.

106) שער מיעוט הירח הנ"ל פשע"ד (ע' א"לח).

107) תהלים צ, א.

108) ראה זח"א קסח, ב. סה"מ תר"ס ע' מט ואילך.

109) = במדרש תהלים.

110) ראה סה"מ תר"ס שם (ע' סב). וראה סה"מ תרע"ח ע'

רסו. עטר"ת ע' קטו.

111) בסה"מ תר"ס שם מציין לקהלת יעקב (ערך מדינה).

112) טו, ב.

מברר בירורים דתהו בענינים הגשמיים, שהרי בכאו"א יש איזה כוונה אלקית בעניניו, ובודאי יש בזה חילוקי מדריגות, דזה שנפשו האלקית אינו בהתגלות כל כך, ה"ה נתפס בגשם יותר, ומי שנפשו יותר בהתגלות (גם שאינו במדרי' עובדי ה'), עשיותיו המה יותר לשם שמים, אבל מכל מקום, בכל אחד ואחד יש בעניניו כוונה אלקית ומברר בירורים בזה כו', ובפרט בעובדי ה', הרי יש לו בהם כוונה אלקית כו', ואינו נמשך אחרי התאוה, כי אם ללמוד ולהתפלל בכח האכילה ההיא כו', והיינו שיתוסף בו אור וחיות בנפשו מהניצוץ האלקי שבהמאכל כו', וזה נעשה תיכף, וכמו חמרא וריחא פקחין¹¹⁷, דכאשר באמת זאת תכלית כוונתו, נעשה בו תוס' אור וחיות כו'. וכן הדבור דתפלה, שהוא דבור גשמי מהנפש הטבעית, הרי זה בירור, שמתבררים בזה הניצוצות שבנפש הבהמית ועולים למעלה כו' (וכמשי"ת). ובפרט בקיום המצות בדברים גשמיים, שכל זה הוא בירור דתהו כו', וההעלאה וההמשכה בזה הוא שנעשה תיכף כו'. אמנם תכלית הכוונה בענין הבירורים הוא שיוכללו בקדושת האלקות דאצילות ממש, ויהי' על ידי זה בנין עולם התיקון בתוס' אור המרובה על העיקר כו' (וי"ל דהיינו המשכת שרש ומקור התיקון שלמעלה מעלה משרש ומקור התהו כו', וכמ"ש¹¹⁸ והוא עבר לפנייהם, לפני יעקב ועשו כו', וזהו שרש התיקון כו', וכמ"ש במ"א¹¹⁹, ועל ידי הבירורים דתהו שנכללים ממש בבחי' התיקון, על ידי זה נמשך שרש ומקור התיקון כו'). והענין, דבלקוטי תורה מהאריז"ל¹²⁰ איתא, דשדה הלבן¹²⁰ הוא בחי' התהו, ושדה האילן¹²⁰ בחי' התיקון, שמנקודה אחת דתהו נעשה פרוץ שלם כו'. וכמו כן הוא בעבודה, דזריעה הוא ענין הבירורים דתהו, תנא סדורא דפת נקט¹²¹, שהוא ענין הבירור כו', וכמו מצמיח חציר לבהמה כו'¹²², והוא ענין יוצר משרתים כו'¹²³, שנכללים כל יום בבחי' מל' כו'¹²⁴. אבל שדה אילן הוא בחי' התיקון, דהיינו שנכלל ממש בבחי' התיקון, ונמשך על ידי זה אור שלא ממהות וערך הבירור כלל כו'. ועל זה צריכים שהיית זמן, הן בהעלאה, שהניצוצות יוכללו ממש בבחי' קדושת אלקות, צריכה עבודה ויגיעה יתירה (וכמו שרקבון הגרעין דנטיעה משתהה זמן יותר), והן ההמשכה, להיות המשכת בחי' העצמות, ויהי' מ"מ באופן שיתקבל בבחי' או"כ דתיקון כו'. וכמו דשמיני עצרת היא הקליטה, ומשתהה הלידה עד שביעי של פסח כו'¹²⁵). ומבואר שם¹²⁶, שזהו מהב' מדריגות שבכתר, דצדיק ממשיך מבחי' חיצונית הכתר, וישר מבחי' פנימיות הכתר כו', והוא בחי' עשיר הנ"ל.

תשעג

(ח) דבלקוטי תורה: לע"ע מצאתי בלקוטי הש"ס מס' שביעית.

(117) יומא עו, ב – עפ"י הגירסא שהובאה בתניא פ"ז ובכמה מקומות בדא"ח (סה"מ מלוקט ח"א ע' כ. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' רעז).	(121) שבת עד, ב.
(118) וישלח לג, ג.	(122) תהלים קד, יד.
(119) ראה תורת חיים וישלח קפד, ד. אוה"ת וישלח רלב, א ואילך. ח"ה תתפד, א ואילך. סה"מ תרמ"ד ס"ע שנט ואילך. תרנ"ד ע' רחצ ואילך. ע' שז. תרנ"ט ע' רנו.	(123) ברכת יוצר.
(120) דבלקוטי תורה מהאריז"ל ¹²⁰ איתא, דשדה הלבן ¹²⁰ הוא בחי' התהו, ושדה האילן ¹²⁰ בחי' התיקון, שמנקודה אחת דתהו נעשה פרוץ שלם כו'.	(124) ראה לעיל פקמ"ח (ע' שצא). וש"ג.
(121) סדורא דפת נקט ¹²¹ , שהוא ענין הבירור כו'.	(125) ראה פרי עץ חיים שער הלולב ספ"ח. תניא אגה"ק ס"כ (קל, סע"ב). ובכ"מ.
(122) והוא ענין יוצר משרתים כו'.	(126) ד"ה כי עמך מקור חיים שבערה 1 (אוה"ת שם שז, ב).
(123) שנכללים כל יום בבחי' מל' כו'.	
(124) אבל שדה אילן הוא בחי' התיקון, דהיינו שנכלל ממש בבחי' התיקון, ונמשך על ידי זה אור שלא ממהות וערך הבירור כלל כו'.	
(125) ומשתהה הלידה עד שביעי של פסח כו'.	
(126) שם ¹²⁶ , שזהו מהב' מדריגות שבכתר, דצדיק ממשיך מבחי' חיצונית הכתר, וישר מבחי' פנימיות הכתר כו'.	

אמנם, מדריגת החסיד הוא למעלה גם ממדריגת ישרים כו', והוא, שאין הכוונה לעצמו כלל, וכמו משה, שרצה לכנוס לארץ לא בשביל עצמו¹²⁷, היינו לא בשביל ההמשכות והגילויים למעלה כו', כי אם תכלית כוונתו שיהי' בישראל בחי' ההמשכה מלמעלה למטה, להמשיך גילוי אלקות למטה בעולם כו'. וזהו שחסיד הוא שעושה לפניו משורת הדין¹²⁸, דעל פי שורת הדין דתורה הוא עכ"פ שיהי' הגילוי לעצמו כו', אבל חסיד הוא המתחסד, שאין הכוונה לעצמו כו'. גם ידוע דמעלת החסידות הוא שהכחות הטבעיים נעשים כחות אלקים כו'¹²⁹, והרי זה ע"ד אז אהפוך אל העמים כו'¹³⁰ שנת"ל¹³⁰, ועל ידי זה ממשיכים בחי' פנימיות ועצמות א"ס ממש כו'.

ולכן וחסידך דוקא יברוכה, יברכו כה, דההמשכה בבחי' מל', בבחי' מל' שבמל', זהו דוקא על ידי ההמשכה מבחי' פנימיות ועצמות א"ס, בחי' פנימיות עתיק כו' כנ"ל, ודוקא חסידך, שעבודתם הוא רק צורך גבוה כו', והטבעית שלהם נעשה אלקות כו', הרי הם ממשיכים המשכה זו כו'¹³¹. ובזח"א דף קמ"ח ע"א וב' איתא, דחסידך הם הכהנים¹³², וכמ"ש¹³³ תומיך ואוריך לאיש חסידך כו'. והענין, דאהרן כהן גדול הי' ענינו להמשיך גילוי אלקות למטה, וזהו אהרן אותיות נראה כו'¹³⁴, וכמ"ש בלקו"ת ד"ה בהעלותך הא' פ"ב¹³⁵, והיינו כמשנת"ל¹³⁶ דברכת כהנים הוא המשכת אור חדש. ונאמר²⁴ כה תברכו, שממשיכים האור בבחי' כה, בחי' מל' כו'. והענין¹³⁷, דהנה כתיב¹³⁸ נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן לעולם כו', ופי' ולא ינחם הוא ענין כי לא אדם הוא להנחם כו'¹³⁹, דבציור אדם שייך ניחומים כו', גם ברצון שייך ענין הניחום כו', ומה שלא ינחם זהו בבחי' פנימיות הכתר דוקא כו', וכמשנת"ל פרק קצ"ג¹⁴⁰. וזהו נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן לעולם כו', שכהנים ממשיכים מבחי' כי לא אדם הוא להנחם כו'. ועל ידי זה על דברתי מלכי צדק¹³⁸, שממשיכים האור בבחי' מל', עד שהדיבור עליון, בחי' חיצוניות המל', יהי' דברתי ממש, דבור שלי, דבחי' עצמות א"ס כו'.

תשעד קיצור. וזהו איזהו חסיד, חסיד למעלה מצדיק וישר, כי יש שההמשכה היא תיכף, והיינו בהבירורים דמצות מעשיות ודבור דתורה, ובכל הדברים הגשמיים שיוורשים אורות דתהו. ויש שמשתהה, והוא שהניצוץ נכלל ממש באלקות (וי"ל שעל ידי זה ההמשכה משרש התקון). והוא ענין שדה הלבן, תהו, ושדה האילן, תיקון, היינו שנכלל בתיקון ממש. וזהו צדיק וישר, ב' מדריגות שבכתר. וחסיד הוא שאינו עושה לעצמו, וכמו

(132) ראה ביאורי זוהר שבהערה 1.

(133) ברכה לג, ח. שמו"ר פ"ה, י. וראה אוה"ת ויצא קפ, ב ואילך.

(134) ראה זח"ג קג, רע"א ובמקדש מלך ורמ"ז שם. ספר השיחות תש"א ע' 152.

(135) כט, ג ואילך.

(136) פשנ"ט. פשע"ג (ע' תתקצה ואילך. ע' אלה).

(137) ראה אוה"ת תהלים (יהל אור) שבהערה 1.

(138) תהלים קי, ד.

(139) שמואל"א טו, כט.

(140) ע' תקלט.

(127) ראה לקו"ת סוכות פא, סע"ב. מאמרי אדמו"ר הזקן

תקס"ג ח"ב ס"ע תרסו ואילך. שערי תשובה ק, א ואילך. אוה"ת ואתחנן ע' צג.

(128) ראה רש"י ר"ה יז, ב (ד"ה חסיד). אבות פ"ו, א (ד"ה חסיד). רבינו יונה שם פ"ב מ"ח (ד"ה ר' יוסי הכהן חסיד).

נמוקי"י ב"ק ל, א (ד"ה מילי דנוקין). וראה שבת קכ, א וברש"י שם (ד"ה חסיד). אוה"ת משפטים ע' א'פג. ע' א'צד. ע' א'קסה.

(129) ראה גם שיחת מוצש"ק כ"א כסלו הנ"ל (ספר השיחות תורת שלום ע' 185).

(130) פשע"ד (ס"ע א'לח ואילך).

(131) ראה גם אוה"ת משפטים ע' א'פג. ע' א'צד.

משה שרצה לכנוס לארץ בכדי שיהי' בנש"י ההמשכה מלמעלה למטה, והוא לפני משורת הדין. גם מעלת החסידות שהטבעית נעשה אלקות, שז"ע אז אהפוך כו'. ולכן וחסידיך דוקא יברכו כה, ההמשכה בבחי' מל' שבמל'. ובזהר, חסידך כהנים, דאהרן אותיות נראה, והוא ענין ברכת כהנים, וזהו ואתה כהן לעולם על דברתי, שהדבור יהי' שלי ממש.

שעז) וְזָהוּ וְתַקַּם אֶת דְּבָרֶיךָ¹⁴¹, שתהי' הקימה בבחי' הדבור עליון כו'. דהנה¹⁴², משה אמר¹⁴³ קומה ה' ויפוצו אויביך, ודוד אמר¹⁴⁴ קומה ה' למנוחתך¹⁴⁵, דענין קומה ויפוצו הוא ענין המלחמה כו', והיינו שהמשכן הי' מהלך במדבר, והי' הורג בחי' נחש שרף ועקרב¹⁴⁶, שהן ג' קליפות הטמאות¹⁴⁷, והי' מברר בירורים בהילוך זה כו', שזהו בדרך מלחמה, כמו שהמלך יוצא ממקומו והולך למדינת האויב להלחם בו ולכובשו כו', וכמ"ש בלקו"ת בהביאור דבמדבר סיני באהל מועד¹⁴⁸ (ומכל מקום לא הי' מלחמה ממש, שהרי נתבטלו ממילא, להיות שהי' ע"י משה ואהרן כו', ומכל מקום הי' ההילוך במקום האויב כו'. וי"ל שזהו כענין גלי' דתורה, שמתלבשת מ"מ בענינים גשמיים, גם בטענות דשקר כו', ועל ידי התלבשות זאת מתברר ממילא כו'). אבל ענין המנוחה הוא שהאויב מתבטל ממילא, ואינו בבחי' ירידה ויציאה ממקומו כלל כו'. וזהו קומה ה' למנוחתך כו'. דהנה, המשכן הי' מצומח¹⁴⁹, והי' בזה ההמשכה רק מבחי' חיצונית הכתר כו', אבל בית העולמים הי' מדומם דוקא¹⁴⁹, ובכדי שתהי' ההמשכה בדומם, צריך להיות שורש ההמשכה ממקום גבוה יותר, והיינו מבחי' פנימיות הכתר, להיות הגילוי גם בבחי' מל' שבמל', שעל ידי זה יהי' הגילוי גם בדומם כו'. והגם דבימי שלמה לא הי' עדיין במדרי' דאז אהפוך אל העמים כו', מכל מקום, בביהמק"ד הי' מעין זה, והוא מה שמקום הארון הי' לא מן המדה¹⁵⁰, שהי' המקום בבחי' בלתי מקום כו', והיינו דבביהמק"ד הי' הדומם אלקות כו', ובכללות העולם הי' הברור בדרך מנוחה כו'. וזהו שבקש דוד קומה ה' למנוחתך כו'. והשיב לו הקב"ה על זה¹⁴⁹, חייך, במאנין דילי לא אשתמש, אלא במאנין דילך, מאנין דילי הן כלים דאצילות כו', ואשתמש במאנין דילך, בחי' כלים דבי"ע, בבחי' יש נברא דוקא כו', שהניח הקב"ה העליונים והתחתונים, והשרה שכנינו למטה דוקא כו', כמ"ש בסש"ב¹⁵¹. וכל זה המשיך על ידי בחי' חסידיך דוקא, וכמו שכתוב שם¹⁵² כהניך כו' וחסידיך ירננו, דבכל מקום הרי הלויים הם המנגנים, ונק' בדחי דמלכא, וכאן כהנים וחסידים דוקא כו', וכמ"ש בזהר שם¹⁴⁵ ובביאור על מאמר הזהר הנ"ל באריכות¹⁵³. וזהו וחסידיך יברוכה, להיות הברכה בבחי' כה, דמל' שבמל', זהו על ידי המשכה העצמית, והוא על ידי חסידיך דוקא כו'. וזהו הקימה בבחי' מל'. וזהו גם כן ענין ארוממך אלקי

141) נחמי' ט, ח. וראה לעיל פש"ט. פשמ"ח (ע' התקמב סעיף יב. תו"א הוספות קט, ד. לקו"ת נשא כ, א.

148) לקו"ת במדבר ג, ד.

149) ראה תו"א ותו"ח ר"פ ויגש. לקו"ת ברכה צט, ד.

לקו"ש ח"ו ע' 17.

150) יומא כא, סע"א. וש"נ.

151) ראה פמ"א (נו, א). פמ"ט (סט, ב).

152) תהלים שם, ט.

153) ביאורי הזהר שבהערה 1.

141) נחמי' ט, ח. וראה לעיל פש"ט. פשמ"ח (ע' התקמב

ואילך. ע' התקסו).

142) בהבא לקמן – ראה ביאורי הזהר שבהערה 1.

143) בהעלותך י, לה.

144) תהלים קלב, ח.

145) זח"א קמת, א ואילך.

146) עקב ח, טו.

147) ראה לקו"ת להאריז"ל עקב שם. מאורי אור אות נ

המלך¹⁵⁴, דבכחי' אלקי המלך, שזהו בחי' כח הפועל בנפעל, יהי' המשכת בחי' הרוממות העצמית דא"ס ב"ה כו'¹⁵⁵.

תשעה ועל פי זה יובן מה שכתוב² פדה בשלום נפשי, דהפדי' בשלום הוא כענין קומה ה' למנוחתך, שאין צריך למלחמה, רק שנעשה הפדי' ממילא כו'. וזהו שאמרו רז"ל כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים כו', דעל ידי התורה נעשה הבירור בדרך ממילא כו', והיינו בבחי' פנימיות התורה, שהרי חיצוניות התורה נתלכשה מ"מ בענינים גשמיים כו' (והרי זה כמו הילוך הארון במדבר כו' כנ"ל), אבל על ידי פנימיות התורה הבירור הוא שלא בבחינת התלכשות כלל, כי אם בדרך שמתבטלים ממילא כו'. וגמילות חסדים, לפי מה שנת"ל סוף פרק שע"ב¹⁵⁶, הוא ענין רעותא דליבא, שעל ידי זה נמשך גם כן בחי' העצמות כו', ולפי משנ"ת כאן, הוא ענין איזה חסיד המתחסד כו'²⁹, שממשיכים מבחי' פנימיות עתיק בבחי' המל' כו'. ומתפלל עם הצבור, דהנה, תפלה בצבור (או בשעה שהצבור מתפללים) הרי זה כמו בעשרת ימי תשובה, וכמאמר רז"ל¹⁵⁷ על פסוק¹⁵⁸ דרשו ה' בהמצאו, וידוע דבעשרת ימי תשובה ההמשכה היא מבחי' פנימיות הכתר כו', וכמו כן הוא בתפלה בצבור כו', וכמ"ש במ"א¹⁵⁹. ובכל זה נעשה הפדי' בשלום כו'. ואומר הטעם על זה כי ברבים היו עמדי², דבחי' הרבים היו עמדי ע"ד על דברתי מלכי צדק¹³⁸, שהדבור הוא דברתי כו' כנ"ל. וי"ל גם כן כי ברבים היו עמדי היינו בשביל הרבים כו', וכמשנ"ת^ל פרק שע"ו¹⁶⁰ בענין בחי' חסיד, שאינו מבקש בשביל עצמו, כי אם בשביל כללות ישראל, ולייחדא קוב"ה ושכינתא בתחתונים כו'¹¹², וזהו גם כן ענין כי ברבים היו עמדי, שאינו חושב אודות עצמו, כי אם תכלית כוונתו הוא להיות גילוי אלקות בעולם כו', והוא ענין איזה חסיד המתחסד עם קונו כו'. וזהו פדה בשלום נפשי כו'. כי ברבים היו עמדי, שעל ידי שברבים היו עמדי, על ידי זה היא הפדי' בשלום כו'.

קיצור. וזהו ותקם את דברך, דמשה אמר קומה ה' ויפוצו אויביך, שזהו שבא במקום המתברר, וכמו שהארון הלך במדבר, ודוד אמר קומה למנוחתך, דבזמן ביהמק"ד נתבטלו ממילא. וזהו שהי' מדומם דוקא, דשרש ההמשכה מלמעלה יותר. וזהו מקום הארון אינו מן המדה, שהי' המקום אלקות. וזהו במאנין דילך אשתמש, כלים דבי"ע. וזהו הקימה במלכות. וזהו ארוממך אלקי המלך, המשכת רוממות העצמות במלכות, שז"ע הקימה דמלכות. ובזה יובן מ"ש פדה בשלום, בחי' מנוחה, והו"ע¹⁶¹ על ידי התורה, פנימיות התורה, וגמ"ח, איזה חסיד המתחסד כו', ותפלה בצבור, שזהו בהמצאו. והטעם, כי ברבים היו עמדי, כמו על דברתי. גם כי ברבים, שלא בשביל עצמו, כ"א בשביל הרבים.

(157) ר"ה יח, א. וש"נ.

(158) ישעי' נה, ו.

(159) ראה אוה"ת דרושים לשבת שובה ע' א'תסה. נ"ך ח"ג

ע' א'שט. תהלים (יהל אור) ע' רד.

(160) ע' א'מב ואילך.

(161) והו"ע: אוצ"ל: והוא.

(154) תהלים קמה, א.

(155) ראה לעיל פשי"ה. פשי"י. פשל"ל. פשל"א ואילך.

פשל"ה ואילך. פשל"ט ואילך. פשמ"ו. פשמ"ז (ע' תתמח

ואילך. ע' תתסב ואילך. ע' תתקיח ואילך. ע' תתקכא ואילך.

ע' תתקלב ואילך. ע' תתקמב ואילך. ע' תתקסא. ע' תתקסג

ואילך).

(156) ע' אלב.

וישב¹ יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען.² וצ"ל, והלא כבר נא³ ויבא יעקב אל יצחק אביו כו', ומהו אומרו עוד וישב יעקב בארץ כו'.⁴ ומה"ע ב"פ ארץ.⁵ גם, אחרי אומרו בארץ מגורי אביו, הרי אנו יודעים שזהו בארץ כנען, מהו או' עוד בארץ כנען. גם צ"ל דמ"ש מגורי אביו ה"ז ל' גירות,⁶ וכמו אשר גר שם אברהם ויצחק, ומהו או' וישב, שהו"ע התיישבות, היפך הגירות. ובמד"ר⁶ אי' בקש יעקב לישב בשלוה, וג"ז אינו מובן, שהרי ב'פ' נא' וישב יעקב, וא"כ מהו שרק בקש לישב כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁷ בענין ארוממך אלקי המלך,⁸ דאלקי הוא בחי' אחרונה שבמל', בחי' כח הפועל בנפעל כו', וארוממך אלקי המלך הוא בחי' רוממו' הא"ס במל' כו'.

שעח) ומעתה צ"ל כהב' פי' הנ"ל⁷ דארוממך, הלא גם לפי' הא' דארוממך מלמטלמ"ע, לרומם בחי' אלקי המלך, הרי עי"ז נמשך מבחי' רוממות הא"ס במל', וכמשנת"ל פשמ"ו⁹ בענין שמו"ע שנק'י¹⁰ צלוחתא דמעומד, שהו"ע ועמדו רגליו¹¹, דהיינו ההמשכה מעצמות אוא"ס בנה"י ומל' כו', וא"כ מה"ע המשכת הרוממות דא"ס לפי' הב' דארוממך מלמעלמ"ט, ומהו ההפרש ביניהם.

אך הענין הוא, דהנה ידוע כללות ההפרש בין ההמשכה שע"י העלאה מלמטלמ"ע ובין ההמשכה דמלמעלמ"ט בעצם, דמלמטלמ"ע, ההמשכה היא רק לפ"ע ההעלאת מ"ן, להיות דכל ענין ההמשכה הזאת הוא רק ע"י הכנת כלי המקבל, וע"כ לפ"ע הכנת הכלי שלו כן היא ההמשכה כו', אבל מלמעלמ"ט, ההמשכה היא מצ"ע, ואינה לפ"ע הכנת כלי המקבל כו'. והמשכת האור, הנה כללות ההמשכה דמלמטלמ"ע הוא באור שבא בבחי' צמצום שיהי' בערך אל התחתון שיוכל להמשיך כו', וע"כ ההמשכה היא דוקא ע"י העלאת מ"ן של התחתון, שאינו נמשך מעצמו, לפי שהאור כבר נתצמצם להיות לפ"ע הנבראים שימשיכו את האור הזה, ע"כ אינו נמשך מעצמו, רק ע"י העלאת מ"ן של

(4) ראה אברבנאל עה"פ. אוה"ת וישב רנא, ב. רסו, א. ד"ה וישב תרל"א. תרנ"ו (סה"מ תרל"א ח"א ע' צו. תרנ"ו ס"ע שז ואילך).

(5) ראה תו"א ר"פ וישב. תורת חיים שם קצח, א ואילך. אוה"ת שם רנא, ב ואילך. ח"ה תתפח, א ואילך. תתצח, א ואילך.

(6) ב"ר פפ"ד, ג. הובא בפרש"י וישב שם, ב.

(7) ראה לעיל פשי"ה. פש"י. פש"ל. פש"ל א ואילך. פש"ל"ה ואילך. פש"ל"ט ואילך. פשמ"ו. פשמ"ז (ע' תתמח ואילך. ע' תתסב ואילך. ע' תתקיה ואילך. ע' תתקכא ואילך. ע' תתקלב ואילך. ע' תתקמב ואילך. ע' תתקסא. ע' תתקסג ואילך).

(8) תהלים קמה, א.

(9) ע' תתקס.

(10) ראה זח"ג ככ, ב. לקו"ת שה"ש מז, א.

(11) זכרי' יד, ד.

(1) המאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה ואתחנן באוה"ת ואתחנן ע' סה ואילך; ח"ו ע' ברב ואילך*. ד"ה אור לארבעה עשר תרל"א (סה"מ תרל"א ח"א ע' רלו ואילך)** – כנסמן לקמן בהערות.

(2) וישב לו, א.

(3) וישלח לה, כז.

(* והוא הגהות וכו' לד"ה הנ"ל במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ע' תרסו. ומיוסד, כנראה, על מאמרי אדמו"ר הזקן מארז"ל ע' תעג ואילך. אוה"ת סידור ע' שנ ואילך.

ד"ה נשא תרע"ג (סה"מ תרע"ג ע' רנח ואילך), מיוסד, כנראה, על אוה"ת ואתחנן שם. ועם הוספות וכו' – ד"ה והתהלכתי בתוכם תשי"א (סה"מ תשי"א ע' פג ואילך).

** ועם הוספות וכו' – ד"ה הנ"ל תרס"ו (סה"מ תרס"ו ע' נט ואילך).

התחתון, וכפי אופן ההכנה שלו כו'. ומלמעלמ"ט, כללות האור הוא שאינו בערך התחתון כלל שיוכל להמשיך כו', ומ"מ צ"ל כלי לזה, רק שההמשכה היא שלא לפ"ע הכלי, ולא לפ"ע ההעלאת מ"ן כו'.

והנה¹² המשל בזה ידוע¹³, כמו שני בנ"א, משפיע ומקבל, שהמשפיע עומד למע' עד"מ על הר, והמקבל עומד למטה, ויש דרכים ונתיבות נעלמות ונסתרות מן העליון אל התחתון, הרי יש ביחודם ב' אופנים, או שהתחתון יעלה בהר דרך הדרכים והנתיבות אל העליון, או שהעליון ירד למטה כו'. והנה, בכדי שהתחתון יעלה למעלה, הרי צ"ל בעל כח שיוכל לעלות בהר, וצריך לידע הדרכים והנתיבות הנסתרות לעלות בהם, שאם נעלמו ממנו הדרכים, הרי א"א לו לעלות, ואדרבה, יתעה בדרכו כו'. וגם צריך לבושים כאלו שיהי' באפשרו לעלות, ואם הלבושים אינם מכוונים, א"י¹⁴ לעלות כו'. וכמה ובאיזה אופן שהוא עולה בההר, ה"ה מקבל פני העליון המתגלה אליו כו'. אבל שהעליון ירד למטה, הרי לא יש שום מניעה ועיכוב כלל, כי לפניו נגלו כל הדרכים והנתיבות כו', וכמו שהוא בעצמו למעלה, כן הוא יורד למטה כו'. והדוגמא מזה בהילוך האדם לעלות ולהדבק באלקים חיים, שצ"ל בעל כח בעצם, מצד נשמתו, בעבודה תמה בעבודה שכלב באהוי"ר, שהן בחי' גדפין לעלות למעלה כו'¹⁵, וכמו עוף הפורח ע"י הכנפים שמנענעת אנה ואנה, כמו"כ בעבודה, העלי' הוא אהוי"ר, והו"ע רצוא ושוב, וכמו הלך ונסוע¹⁶ ברצו"ש, שעיי"ז הוא העלי' ממדרי' למדרי' כו'. וא"א להיות אהוי"ר בלי ידיעת והשגת אלקות כו', שע"ז צריכים הרבה יגיעה, יגיעת נפש ויגיעת בשר, לידע ולהשיג היטב, ושיוקלט במוחו ויתעורר באהוי"ר כו' (וגם יש בזה חילוקי מדרי' בנשמות בשרשן ומקורן למעלה, דלפי אופן כזה הוא עבודתה בהשגה אלקית ובאהוי"ר שלה כו'). וגם צריכים לידע הדרכים והנתיבות, והן דרכי העבודה, איך לעבוד את ה' כו', והוא אמית' רצה"ע באופן העבודה שלא יטעה בזה. ובדוגמא כמו שאול גבי צאן עמלק¹⁷, שהי' כוונתו לטוב, וחשב שיהי' בזה בירור גדול והמשכת אור נעלה כו', וטעה בזה כו'¹⁸. וכמו"כ הוא בעבודה, שצריכים לידע את הדרך האמיתי שעיי"ז יכולים להתקרב אל אלקות, וכאשר טועה בזה, ולוקח לו דרכים שאינם אמית', ה"ה תועה בדרכו, ואדרבה, מתרחק יותר כו'. ובפרט שצ"ל בירור וזיכוך החומריות דגוף ונה"ב והלבושים דמחדו"מ כו', שבאם אינו מזוכך בכחותיו הטבעיים, ולבוש בלבושים צואים כו', הרי א"א כלל לעלות, ואינו כלי כלל לאלקות כו', וע"י זיכוך החומריות ותיקון הלבושים, עיי"ז דוקא נעשה כלי לגילוי אור אלקי כו', והיינו שהן לבושים שבהם וע"י עולים בהר ה' כו'. ואחר כ"ז, כשישנם התנאים הנ"ל, הרי הנברא בכח עצמו אינו יכול לעלות רק עד שרשו ומקורו¹⁹, והיינו בבחי' הארת אוא"ס שצמצם עצמו להיות מקור לעולמות כו'.

תשעו

(15) ראה תקו"ז תקון י (כה, ב). וראה תניא פט"ז (כב, א ואילך). פל"ט (נג, ב). פ"מ (נה, א). פמ"א (נו, ב). פמ"ד (סג, ב).
 (16) לך לך יב, ט. וראה תו"א יתרו עג, ד.
 (17) שמואל"א טו, ט ואילך.
 (18) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן נביאים ע' ה ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך ע' יא ואילך. ועוד.
 (19) ראה סה"מ תרכ"ט ע' רכב. תרל"א ח"א ע' קסד. תרל"ב

(12) בהבא לקמן – ראה אה"ת ואתחנן שבהערה 1.
 (13) ראה לקו"ת בהר מב, סע"ג. פ' ראה כו, א. כת, ב. דרושים לר"ה נה, סע"ג. שבת שובה סה, ד. מאמרי תקס"ג שם. שערי תשובה ק, ב ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי תקע"ז רסח ואילך. מאמרי אדמו"ר הצ"צ תרי"ד ע' יד. ד"ה נשא וד"ה והתהלכתי שבהערה 1. סה"מ תרח"ץ ע' קמט.
 (14) = אינו יכול.

וכידוע²⁰ ההפרש בין קיום המצות של האבות להמצות שניתנו לנו במ"ת, דהנה, קיים אאע"ה כל התו' כולה עד שלא ניתנה²¹, וכן כל האבות²², והרי לא הי' להם מצות מעשיות בפועל, וכמה מצות שלא הי' אפשר להיות כלל בימי האבות, וכמו מצות תפילין, שכ' בהם יצי"מ, והרי לא הי' עדיין שעבוד מצרים כו', וכמו סוכה, זכר לענני כבוד כו'²³, וכה"ג. רק שהי' קיום המצות שלהם ברוחני²⁴, בעבודה שלהם בבחי' רצו"ש כו'²⁵. דכללות התומצ' הו"ע רצו"ש, וכמו בתו', דכתיב²⁶ מימינו אש דת כו', וכן המצות הן בבחי' רצו"ש, דמ"ע הן בחי' רצוא, וכמו שאנו מברכים על המצות אשר קדשנו במצותיו, קדשנו הוא ל' הכדלה²⁷, והו"ע הדבקות בבחי' רצוא, שהרי העושה את המצות, הרי בשעה שהוא עושה את המצוה הי' רץ לעשות רצון קונו כו'²⁸, ומקור מ"ע הוא האה', דהמקיימן באמת הוא האוהב את ש' הוי' וחפץ לדבקה בו כו'²⁹. ומל"ת הן בחי' שוב, דמקורן הוא בחי' היראה והביטול בנפש, שירא לעלות, רק להיות בבחי' שוב כו'. וידוע³⁰ דמל"ת גבוהים ממ"ע, והוא במדרי' שא"א להגיע לבחי' זו, כ"א בבחי' לא דוקא כו', כך בבחי' השוב הוא שא"א להגיע לבחי' זו בבחי' רצוא כ"א בהביטול דשוב כו'. וזה הי' קיום המצות דהאבות בהעבודה דרצו"ש כו'. ועיקר ענין רצו"ש הוא בבחי' סוכ"ע, והיינו במקום שא"א לידבק שם בהשגה גמורה ודביקה, כ"א בבחי' רצו"ש כו', וכמ"ש בס"י³¹ בלום פיך מלדבר ולבך מלהרהר ואם רץ לבך שוב למקום כו', שזהו רק בבחי' נוגע ואינו נוגע כו'. ובשכל הו"ע שיעור השכל, שאין זה השגה, כ"א בדרך השערה לבד כו', והיינו בבחי' סוכ"ע, שהרי בחי' ממכ"ע הו"ע עו"ע, שהעלול דבוק בעילתו, ויש יכולת נפש האדם לידבק בזה בהשגה ובאהוי"ר כו', אבל בבחי' סוכ"ע א"א להיות בבחי' השגה, כ"א ע"ד רצו"ש דוקא, ועי"ז נמשך האור מלמעלה ג"כ בבחי' מטי ולא מטי כו'³². וזהו הי' עבודת האבות בבחי' רצו"ש, הלוך ונסוע כו'³³, שעיי"ז המשיכו את האור, והו"ע קיום המצות שלהם כו'. ומ"מ ארז"ל³⁴ ע"פ³⁵ לריח שמניך טובים, כל המצות שעשו האבות ריחות היו, בחי' הארה לבד, אבל אנו שמן תורק שמך³⁴, בחי' המשכה עצמי' כו', וזהו שניתן במ"ת מלמעלה, שניתן להם בחי' העצמות כו', אבל האבות בכח עצמן המשיכו רק בחי' הארה כו', והיינו מפני שהנברא בעצמו אינו יכול להגיע רק עד שרשו ומקורו כו'³⁶ (והגם דשרש הנשמות הוא בבחי' עצמי', וכמ"ש³⁵ בנים אתם כו', מ"מ, הרי הנשמה כמו שירדה למטה הרי נעשית בבחי' נברא³⁶, וכמא'³⁷ אתה בראתה כו'. וגם, הרי לא ירד עצם שרשה ומקורה

תשעה

(27) ראה תניא פמ"ו (סו, א).
 (28) ראה תנחומא בלק כ. במדבר פ"כ, כד. ילקוט שמעוני במדבר רמז תשעא.
 (29) תניא פ"ד (ח, א).
 (30) ראה לקו"ת פקודי ג, ב ואילך. ו, ד ואילך.
 (31) - בספר יצירה (פ"א מ"ח). וראה סה"מ תרנ"ט ע' רעא. ויש"ג.
 (32) ראה זח"א טז, ב. סה, א.
 (33) שהש"ר פ"א, ג (א).
 (34) שה"ש א, ג.
 (35) פ' ראה יד, א.
 (36) ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי רכז, ב ואילך.
 (37) ולאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' תקמו ואילך. לעיל פפ"ח (ע' רכז).
 (37) ברכת „אלקי נשמה“ (ברכות ס, ב).

ח"א ע' ז. תרנ"ד ע' קמח. ע' ר. תרס"ב ע' רסה. תרס"ה ע' ז. ע'
 רכא. תרע"ח ע' קסה. ע' תלט. תרפ"ב ע' ככו. תרפ"ט ס"ע שסא
 ואילך. תש"ג ע' 23.
 (20) בבבא לקמן - ראה ד"ה אור לארבעה עשר שבעה
 1.
 (21) ראה יומא כת, ב. משנה קידושין פב, א. ב"ר פס"ד, ד.
 פרש"י תולדות כו, ה.
 (22) ראה פרש"י שם, יב. כו, ג. ט (ביצחק). וישלח לב, ה
 (ביעקב).
 (23) ראה סוכה יא, סע"ב. תו"כ ופרש"י אמור כג, מג.
 טוש"ע ודאה"ז או"ח סתרכ"ה.
 (24) ראה תו"א יתרו סת, א ואילך.
 (25) ראה תו"א שם עג, ד.
 (26) ברכה לג, ב.

למטה, גם בנשמות דאצי, וכמ"ש בסש"ב פל"ז³⁸ וז"ל, כי גם שיהי' צדיק גמור עובד ה' ביראה ובאהר"ר³⁹ בתענוגים, לא יגיע למעלת⁴⁰ דבקותו בה' בדו"ר בטרם ירדתו לעוה"ז החומרי, לא מינה ולא מקצתה, ואין ערך ודמיון ביניהם כלל כו' עכ"ל, והיינו שרק הארה ומקצת מהנשמה הוא שירדה למטה כו'. וי"ל דזהו משארז"ל ב"ר פי"ד⁴¹, בעוה"ז בנפיעה, ולעתיד בנתינה, כמ"ש⁴² ונתתי רוחי בכם כו', דלעתיד תהי' המשכת הנשמה בבחי' נתינה מלמעלה, שיומשך מהות ועצמות הנשמה ממש, ועכשיו בנפיעה ה"ז בחי' הארה לבד כו'. והעבודה בבחי' הארת הנשמה, מגיע רק בשרש ומקור הנבראים, היינו בההארה אלקית שבאה בבחי' התלבשות בעולמות כו'. ומ"מ, יש בנשמה גם עכשיו בחי' ומדרי' זו דנתינה, וכמו נשמה שנתת בי כו'³⁷, ובכח התשובה האמיתית, דוהרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה כו'⁴³, להמשיך בחי' עצמות א"ס כו'. וי"ל דלהיות שהנשמה בעצם היא בבחי' נתינה, והיינו דשרשה מבחי' העצמיות, ע"כ יש בה כח לקבל את התורה בבחי' נתינה כו'. אבל מה שהוא בהתגלות בנשמה, הוא בחי' הארה לבד, ויכולה להגיע בכח עצמה רק לשרשה ומקורה, היינו ההארה שבאה בבחי' צמצום להיות בבחי' שרש ומקור כו'. וג"ז הוא דוקא ע"י הזדככות גדולה, הן בגופו והן בנשמתו, שיהי' בבחי' כלי לגילוי האור כו', וכפי הכנת הכלי, דהיינו הזיכוך כו', וכפי אופן העבודה בפרטי המדרי' דנר"ן כו', כן הוא המשכת האור כו'.

אמנם ההמשכה מלמעלמ"ט זהו מעצמות א"ס ב"ה, שאינו בערך ובגדר העולמות כלל, ולא נתצמצם כבי' שהנבראים ימשיכו זאת, רק שנמשך ומתגלה בחפץ ורצון עצמי מצד עצמו כו'. וזהו כללות הענין דאלפים שנה קדמה תורה כו'⁴⁴, והן בחי' המוחין בכלל, שאינם בבחי' שייכות אל העולמות כו'⁴⁵, דבחי' המדות הן שייכים אל העולמות, וזה שנתצמצם בערך העולמות שהנבראים ימשיכו זאת בעבודתם, אבל המוחין בכלל היו גם אם לא היו העולמות, ואינן לצורך העולמות כו'. והנה לעיל נת' שגם המוחין שייכים אל העולמות (עמשנת"ל פמ"ז ומ"ח⁴⁶), דבד"כ זהו מה שנתצמצם כבי' בבחי' מראה אדם⁴⁷ הוא לצורך העולמות והנבראים, שבעבודתם ימשיכו התגלות בחי' ומדרי' זו כו' (וכמשי"ת), וגם האור שלמעלה מבחי' מראה אדם, ומ"מ הוא בבחי' שייכות אל העולמות, ומגיע שם העלאת מ"ן דנבראים כו'. אבל בחי' עצמות א"ס, אינו בגדר שייכות אל העולמות כלל וכלל, וההמשכה היא רק מצד עצמו כו'. וי"ל דזהו ג"כ מ"ש בע"ח⁴⁸ בענין סבת התהוות העולמות, בכדי שיכירו גדולתו ויזכו להיות מרכבה כו', וכן בכדי שיתגלו שלמות כחותיו ופעולותיו כו'⁴⁹, וכן מ"ש בזהר⁵⁰ בגין דישתמודעון בי', דהיינו שיהי' ידיעת אלקות בעולם כו', כ"ז הוא בהאור השייך אל העולמות כו'⁵¹, אבל בעצמות אינו שייך זה, וכל המשכת

(45) ראה סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקמ ואילך. תרל"ד ע' נד

ואילך. תרל"ה ח"ב ע' רצג. תש"ח ע' 272 ואילך.

(46) ע' קו ואילך.

(47) ע"פ יחזקאל א, כו.

(48) שער הכללים פ"א.

(49) עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף א. שער

ההקדמות הקדמה ג.

(50) זח"ב מב, ב.

(51) ראה המשך תרס"ו ע' ו ואילך.

(38) מה, סע"א.

(39) ובאה"ר: בתניא שם: ואהבה רבה.

(40) למעלות: שם: למעלות.

(41) פיסקא ח. וראה לקו"ת האזינו עב, ב. סה"מ תר"ם ח"ב

ע' תקלו.

(42) יחזקאל לו, יד.

(43) קהלת יב, ז.

(44) ראה מדרש תהלים צ, ד. ב"ר פ"ח, ב. תנחומא וישב ד.

וש"נ. זח"ב מט, א.

תשעט העצמות הוא רק מצד חפץ העצמות להשפיע ולגלות עצמו כבי' כו', וע"כ אין זה תלוי בהעלאת מ"ן של המקבל, ואינו לפ"ע כלי המקבל כלל כו'. ובאופן כזה הי' במ"ת, שהי' גילוי עצמות א"ס ב"ה למטה, שהי' זה שלא ע"י העלאת מ"ן (אדרבה, הכריח את ישראל ע"ז, וכמא' 52 כפה עליהם כו', ואו' 52 מכאן מודעא רבא לאורייתא כו'), והי' הגילוי שלא לפ"ע המקבל כלל, שהרי המטה לא נזדכך כלל, וגם נש"י לא היו אז בערך בחי' כלים לקבל אור וגילוי כזה כו', רק שהי' הגילוי מצ"ע. ובעצמות א"ס לא יש מניעות ועיכובים, ויכול להיות הגילוי גם במה שאינו בבחי' כלי כו' (ומ"מ, הי' צ"ל קודם גלות מצרים, בכדי להסיר ההעלם וההסתר, ויהי' התגלות אור הנשמה כו', וגם צ"ל מ"מ ראוי אל האור והגילוי כו', וכמו דבכדי לקבל אור התורה, צ"ל עסק התורה בבחי' ביטול ודוקא ביטול עצמי כו', אבל ההמשכה אינו בערך הכלי כו').

קיצור. ומעתה צ"ל, והלא גם כשמרוממים בחי' המל' מלמטלמ"ע, נמשך בחי' רוממות הא"ס במל', ומהו ההפרש. הנה ידוע כללות ההפרש בין מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט, דמלמטלמ"ע הוא ע"י הכנת כלי המקבל, ונמשך אור שבא ע"י צמצום, שתלוי בהכנת הכלי, ומלמעלמ"ט הוא המשכת אור עצמי, ושלא לפ"ע הכנת כלי המקבל. והמשל ידוע, כמו א' עומד בהר וא' בבקעה, הנה בכדי שהתחתון יעלה צ"ל בעל כח בעצם, בעבודה תמה באהוי"ר, שהן רצו"ש, ולידע הדרכים ונתיבות, הן דרכי העבודה האמיתים, ובירור וזיכוך החומריות דנה"ב ולבושים דמחדו"מ, שע"ז הוא עולה. ואחכ"ז מגיע רק לשרשו ומקורו. וכמו קיום המצות דהאבות, שהי' ברוחניות ברצו"ש, דעיקר רו"ש הוא בסוכ"ע שלמעלה מהשגה ממש, וז"ע המצות, מ"ע רצוא, ומל"ת שוב, ומ"מ, רק ריחות היו, הארה לבד (והגם דהנשמה היא עצמי, מ"מ נעשית בבחי' נברא, ועצם 53 אינה יורדת למטה. וזהו בעוה"ז כנפיחה, ולעתיד בנתינה, עצם הנשמה. וגם עכשיו נשמה שנתת בי, ולכן ביכולתה לקבל התורה, ומגיע לזה ע"י התשובה). וכפי העבודה והזיכוך כך הוא המשכה. אבל מלמעלמ"ט הוא המשכת עצמות אוא"ס. ובד"כ הוא בחי' המוחין, אך ג"ז שייך לעולמות, ואפי' מה שלמעלה ממראה אדם, שייך אל העולמות. וע"ז הוא דאי' בע"ח שיתגלו שלימות כחותיו, ובזהר בגין דישתמודען בי'. אך עצמות א"ס אינו בבחי' העלאת מ"ן, רק בחפץ העצמות, ושלא לפ"ע הכלי. וזהו ההמשכה דמ"ת (ומ"מ הי' צ"ל תחלה שעבוד מצרים, ושיהי' ראוי אל הגילוי, והוא עסק התורה בבחי' ביטול עצמי).

שעט) והנה ב' אופני המשכה הנ"ל דבדרך מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט יובן ע"ד ההפרש בין ג"ע לתחה"מ 54. שהרי נודע שיש בג"ע בד"כ ב' בחי' ג"ע 55, ג"ע התחתון וג"ע העליון 56, ולא כל אדם זוכה לגעה"ע 57, וכנודע שהרבה אינם באים כלל לגעה"ע, וכמ"ש 58 מי יעלה בהר ה' נקי כפים ובר לבב כו', שחשיב שם הרבה תנאים שצריך להיות עד שיוכל לעלות בהר ה', הוא בחי' געה"ע כו'. ובד"כ געה"ע הוא תשלום שכר לנשמות

(52) שבת פח, א. ראה גם זח"א כז, רע"א ובדרך אמת שם. תו"א תצוה

פו, ג.

(53) ונצט: אוצ"ל: ועצם שרשה ומקורה.

(54) ראה תו"א יתרו עג, ב.

(55) ח"א ס"ע שפ. סה"מ תרמ"ב ע' דש. וש"נ.

(56) ראה גם אוה"ת חיי שרה ח"ז תת, סע"ב ואילך.

(58) תהלים כד, ג"ד (בדילוג).

הגבוהות כו'. ועמ"ש בלק"ת ד"ה במד"ס⁵⁹ כפי' מאין באת ולאן אתה הולך⁶⁰, דעליית הנשמות לאחר ירידתן בעוה"ז הוא בגעה"ת כו'. ואמנם בתחה"מ יהי' הגילוי לכל ישראל, וכמארז"ל⁶¹ כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב כו'. ולכאורה יפלא⁶², הלא תחה"מ הוא גילוי היותר גבוה, שהרי האבות ומשה שיושבין בגעה"ע יותר מג"א⁶³ שנה⁶⁴, יבאו להתלבש בגופים, בכדי להתענג על ה'⁶⁵ בהגילוי שיהי' בתחה"מ, שמזה מוכח שהגילוי שבתחה"מ הוא יותר נעלה הרבה מהגילוי שמאיר בג"ע, אפי' בגעה"ע, ומדוע בתחה"מ יהי' הגילוי לכל ישראל, וגעה"ע, שהוא יותר נמוך במדרי', אין הגילוי רק למי שהוא נקי כפים ובר לכב כו'. וגם נודע כי בין געה"ת לגעה"ע (וכן בין כל מדרי' ומדרי' שבג"ע) צ"ל טבילה בנה"ד⁶⁶, בכדי שישכח על ההשגה שהשיג בג"ע שלמטה במדרי', וע"ד ר"ז שצם מאה תעניתא בכדי לישכח תלמוד בבלי⁶⁷ שלא יבלבל לו כו'⁶⁸, מה שא"צ לכ"ז לגילוי שיהי' בתחה"מ כו'. והגם שקודם התחי' יהי' דין ומשפט, וכמ"ש⁶⁹ אלה לחרפות כו' ואלה לחיי עולם כו', זהו רק מי שראוי לעמוד בתחי' כו', אבל לא מצינו שיהי' טבילה בנה"ד כמו קודם עליית ג"ע כו'. וידוע שגם בתחה"מ יהי' הגילוי בבחי' או"פ, וכמ"ש⁷⁰ וביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו, בבחי' חיות פנימי כו'⁷¹, וכת"י⁷² ומלאה הארץ דיעה את ה' כו', כולם ידעו אותי כו'⁷³, ולכאורה הי' צ"ל בזה חילוק מי שיוכל לקבל את הגילוי כו'.

אך הענין הוא, דהנה, כללות הגילוי דג"ע הוא מבחי' ממכ"ע כו'. והיתרון דג"ע על העולמות הוא, שבג"ע מאירים הג"ר, ובעולמות הוא בחי' ז"ת בלבד כו'. ועי"ז יש בזה עוד יתרון גדול, שבג"ע מאיר בחי' מהות האור (והוא בחי' מהות הזיו כו'), דבעולמות, להיות שרשן רק מז"ת, ה"ז בבחי' התעלמות, לפי שבז"ת שייך התלבשות כו', ובג"ע, שהגילוי הוא ג"ר, ע"כ הוא בחי' גילוי המהות, דג"ר אינן בבחי' התלבשות כו', וכמ"ש במ"א⁷⁴. ולכן התענוג דג"ע הוא תענוג נפלא, דמוטב לדידייני' וליתי לעלמא דאתי⁷⁵, מפני שהוא גילוי המהות, דגילוי כזה לא יש בעולם כו' (ובד"כ זהו בחי' ג"ר דמל' דאצי' כו'. וכזה גופא יש כמה חילוקי מדרי', ויש בזה גילויים נעלים יותר, דבאד"ר דקל"ח ע"ב כ' דשם מלא⁷⁶ שנא' בג"ע⁷⁷ הוא בחי' עתיק וז"א, והוא הגילוי דגעה"ע כו',

(69) דניאל יב, ב (בשינוי הסדר). וראה גם סה"מ עטר"ת ע' שנב.

(70) הושע ו, ב (ושם: ביום).

(71) ראה גם סה"מ תרס"ג ח"א ע' רה. ח"ב ע' שיג. תרס"ד ע' לח. עטר"ת ע' עו. ועוד.

(72) ישעי' יא, ט (ושם: כי מלאה).

(73) ירמי' לא, לג.

(74) ראה ביאורי הזהר לאדמור"ר האמצעי קמח, ב. ולאדמור"ר הצ"צ ח"א ע' שנג ואילך. אוה"ת בראשית ח"ג תקכט, ב ואילך. סה"מ תרפ"ב ע' פג. תרח"ץ ע' רכב ואילך.

(75) חגיגה טו, ב.

(76) דשם מלא: ה' אלקים.

(77) וישע' ה' אלקים גן בעדן (בראשית ב, ת. וראה גם בר' פט"ו, א).

(59) לקו"ת במדבר ב, א.

(60) אבות פ"ג מ"א.

(61) משנה סנהדרין ר"פ חלק (צ, א).

(62) ראה סה"מ תרל"ז ח"א ע' נו ואילך. ח"ב ע' תרטו ואילך. תרמ"ב שם. תרח"ץ ע' ריב ואילך. ד"ה להבין ענין תחיים המתים תשמ"ו (סה"מ מלוקט ח"ג ע' לג. בהוצאה החדשה – ח"ג ע' רכא ואילך).

(63) = מג' אלפים.

(64) ראה סה"מ להצ"צ ד, ב. סה"מ שבהערה 62.

(65) ע"פ ישעי' נח, יד. תהלים לו, ד.

(66) = בנהר דינור (ראה זהר ח"א רא, א. ח"ב ריא, ב. ועוד.

תו"א מקץ לב, ד. יתרו סט, ג. מגילת אסתר צו, ר. לקו"ת בשלח א, ד. בהעלותך לג, ד. דרושים לשמע"צ פד, ד).

(67) ב"מ פה, א.

(68) ראה תו"א יתרו טט, ג. המשך תרס"ו ע' ככב.

ומבו' במ"א⁷⁸ שזהו בחי' התגלות עתיק שבכינה⁷⁹, דאימא עילאה מקננא בכורסיא כו'⁸⁰). אבל כללות הגילוי הוא בחי' ממכ"ע כו', וממילא הגילוי הוא בדרך מלמטלמ"ע, היינו שיהי' בבחי' כלי אל האור, שע"י ההזדככות, שנעשה בבחי' כלי, עי"ז נמשך לו הגילוי בג"ע כו'. וזהו מי יעלה בהר ה'⁸¹, שנק' הר, שהוא בבחי' העלאה מלמטלמ"ע כו', ומתנה כמה תנאים, נקי כפים ובר לבב כו'⁸², שע"ז הוא עולה בהר ה' דג"ע כו', ולפ"ע עבודתו וכשרון מעשיו בעוה"ז בתפלה ותומ"צ, ה"ה נהנה בזיו תורתו ועבודתו בגעה"ת או בגעה"ע כו'. ובג"ע גופא יש ג"כ עליות ממדרי' למדרי', וכידוע⁸¹ דבכל יום יש ג' עליות, נגד הג' תפלות שבכל יום כו'⁸¹, ובכל עלי' צ"ל תחלה הטבילה בנה"ד כו' כנ"ל. והעלי' הוא דרך העמוד שבין כל מדרי' ומדרי' שבג"ע כו', וענין העמוד הוא בחי' הביטול, והיינו שנעשה הביטול בהנשמה בערך המדרי' העליונה, שנעשה בזה בבחי' כלי לקבל האור והגילוי דמדרי' העליונה כו'. וכידוע דבכל עלי' ממדרי' למדרי' צ"ל ב' בחי' ביטול, הא, הביטול ממדריגתו ומציאותו הראשונה, והב', הביטול לפ"ע המדרי' העליונה כו', וכמ"ש מזה באורך בתו"ח בד"ה ותלד עדה⁸². וזהו שבעליות דג"ע צ"ל טבילה בנה"ד, שזהו הביטול ממצאת הראשונה, והעלי' דרך העמוד, שזהו הביטול לפי אופן המדרי' העליונה כו'. וכ"ז הוא מפני שצ"ל כלי אל האור והגילוי כו' (וי"ל שכל העליות דג"ע, אפי' במדרי' היותר עליונות, הכל הוא ע"י העבודה למטה בהיותו בעוה"ז, והיינו שלפ"ע העליות שלו בעבודתו בעוה"ז ממדרי' למדרי', בידיעת והשגת אלקות ובהתעוררות אהו"ר כו', ובד"כ העליות ממדרי' למדרי' בבחי' קירוב ודביקות נפשו באלקות כו', בסדר והדרגה הזאת הוא עליית נשמתו ממדרי' למדרי' בג"ע כו'. דהרי העליות בעבודה למטה הן בס' והדרגה, דתחלה הוא במדרי' תחתונה, ועולה מדרגא לדרגא כו', כמו"כ אח"כ בג"ע מתחיל העליות במדרי' תחתונה (היינו בערך אותה המדרי' שהי' תחלת עבודתו), ועולה ממדרי' למדרי' כפי אופן העליות שלו בעבודתו למטה כו'. ולהיות שכל העבודה למטה, גם כשהוא בבחי' קירוב ודבקות בתכלית, הכל רק בבחי' מציאות דאלקות כו', וכנ"ל דמה שמתלבש בעולמות הוא בחי' ז"ת לבד כו', ובג"ע בא לבחי' גילוי המהות דאלקות, ה"ז עלי' גדולה מאד כו', והיינו שגם המדרי' התחתונה דג"ע ה"ז עלי' גדולה לגבי העבודה בעוה"ז כו', ובזה הוא הסדר והדרגה בעליות דג"ע, הכל בבחי' גילוי מהות הזיו כו', והעליות הן בסדר והדרגה כמו שהיו בעבודתו למטה כו', וכמ"ש בתפלת מענ"ל⁸³ וכאשר במלאכתך עמלת בעוה"ז בד"ת, כנגד זה מחיל אל חיל תלך ומישיבה לישיבה כו').

וכ"ז הוא בבחי' העלאה מלמטלמ"ע.

קיצור. ויובן זה ע"ד ההפרש בין ג"ע ותחה"מ. דבג"ע כתי' מי יעלה בהר ה', שיש כמה תנאים, ובין כל עלי' טבילה בנה"ד, ותחה"מ יהי' לכולם, ורק דין ומשפט כללי. והלא בתחה"מ יהי' גילוי עליון הרבה יותר, ויהי' ג"כ בבחי' או"פ. אך הענין, דגילוי דג"ע הוא בחי' ממכ"ע, ג"ר, ומהות האור וזיו, וע"כ הוא לפ"ע כלי המקבל, וצ"ל טבילה בנה"ד,

(81) ראה סה"מ תרכ"ט ע' ב. תרל"ד ע' קסא. תרס"ד ע'

קלה. וראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן תקע"א ע' צו. תורת חיים תרומה שטו, סע"ד ואילך

(82) בראשית לד, ב ואילך.

(83) = מענה לשון (פיסקא „שלום עליכם“).

(78) ראה אוה"ת בראשית ח"ו תתרמא, ב.

(79) ראה זח"ג קעח, ב. תו"א לך לך יא, סע"ב. לקו"ת דרושים לר"ה נז, א.

(80) תיקוני זהר ת"ו (כג, א). עץ חיים שער מז (שער סדר

אבי"ע) פ"ג.

ביטול מציאות הראשון, ועלי' בהעמוד, הביטול לפ"ע מדרי' העליונה. והעליות דג"ע י"ל שהן בסדר והדרגה, כמו שהעבודה היא בסדר והדרגה, והוא דהתחלת הגילוי הוא כערך התחלת העבודה, רק שהוא בבחי' המהות דאלקות.

(שפ) אבל תחה"מ יהי' בבחי' המשכה מלמעלמ"ט, והיינו שיהי' הגילוי מבחי' עצמות א"ס, שאינו כלל ביכולת הנבראים לעורר ולהמשיך בבחי' העלאת מ"ן כו'. וכמו⁸⁴ ואין דומה לך לתחה"מ⁸⁵, גילוי בחי' עצמות כו'.

דאין זולתך מלכנו לחיי עוה"ב⁸⁵, היינו בעולם הנשמות בג"ע, שמאיר שם האור כמו שהוא בבחי' דבקות במקורו כו' (וכמ"ש במ"א⁸⁶ שז"ע את קשתי נתתי בענן⁸⁷, דבר המוקש ל⁸⁸, והוא הארת הקו שמאיר בג"ע כו'), וע"כ שם הביטול בבחי' אין זולתך, דהוא לבדו הוא ואין זולתו כו' (וי"ל שזהו הגילוי בגעה"ע, ונק' עליון, ע"ש הגילוי דבחי' ד"ע כו'), ונת"ל פרל"ה⁸⁹ שזהו מ"מ בהאור שבא בבחי' המשכה בעולמות כו' (והוא בחי' אלקים הכלול ומיוחד בש' הוי', להיות עכ"פ בבחי' המשכה, דשייך לומר שנותן ערך אל העולמות וההשתל' כו').

אפס בלתי לימוהמ"ש⁸⁵, והוא בחי' האור הכלול בעצמותו, שהוא בבחי' אפס ממש כו'. והגילוי דימוהמ"ש יהי' ג"כ למטה בעולם השפל, וכמו עתידה הארץ שתוצא גלוסקאות כו'⁹⁰, והנער בן מאה שנה כו'⁹¹, ויהי' קיום המצות בגשמי', וכמו ושם נעשה רצונך כו'⁹², והיינו לפי שיהי' הגילוי דאוא"ס הבל"ג (שזהו האור הכלול בעצמותו כו'), שאין בזה מעלה ומטה כו'. וגם עכשיו הרי את השמים ואת הארץ אני מלא⁹³, רק שהגילויים דעולמות הוא בבחי' ממכ"ע, שבזה יש חילוקי מדרי' כו', ובימוהמ"ש יהי' גילוי בחי' אוא"ס הסוכ"ע, וע"כ יהי' הגילוי גם למטה, ולא יהי' בזה חילוקי מדרי' כו'. ומבו' כמ"א⁹⁴, דאז לא יהיו עליות כמו בג"ע, היינו עליות מדרגא לדרגא כו', להיות דבג"ע הוא גילוי בחי' ממכ"ע כנ"ל, ובהשתל', הרי כל מדרי' גבוה ממדרי' האחרת, ומחי' את המדרי' התחתונה בהשפעתה אלי', והיא מקבלת מהמדרי' העליונה כו'. ויש בזה ב' ענינים⁹⁵, הא', מפני שמשתלשלים זמ"ז, לכן כל מדרי' רוצה לעלות אל מקורו, וכידוע⁹⁶ שכל עלול רוצה להדבק בעילתו כו'. והב', שלהיותם משתלשלים זמ"ז, ה"ה בבחי' התחלקות דעליון ותחתון, שהתחתון חפץ ומשתוקק לעלות אל העליון כו' (וכידוע⁹⁷ בענין סדר ההשתל', שזהו עד"מ כחות הגלויים שמשתלשלים זמ"ז ומקבלים זמ"ז, כמו

תשוב

94 ראה תו"א יתרו עג, ג. לקו"ת שלח לט, ד. חוקת נו, ב. מאמרי אדמ"ר הזקן פרשיות ח"ב ע' תרי. תקס"ג ח"א ע' ט. תקס"ה ח"ב ע' תשדמ. תקס"ו ח"ב ע' תקלב. תקס"ח ח"א ע' תקמד. המשך תרס"ו ע' יח. וש"נ.
95 ראה גם סה"מ תרס"א ע' קעו.
96 ראה תורת חיים בשלח קמא, סע"ד ואילך. אוה"ת בראשית ח"ו תתרנז, א. סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך. המשך תרס"ו ע' קנ. לעיל פרל"ז. פרע"ט (ע' תרנט. ע' תשעו).

97 ראה סה"מ תרנ"ד ס"ע רפה ואילך. אעת"ר ע' לו ואילך. לעיל פכ"ב (ע' מו).

84 ראה אוה"ת ואתחנן שבהערה 1.

85 „הכל יודוך" בתפלת שחרית דשבת.

86 ראה סה"מ תרנ"ד ע' נא. המשך תרס"ו ע' יב. סה"מ

עת"ר ע' רסח. וש"נ.

87 נח ט, יג.

88 ב"ר פל"ה, ג.

89 ע' תרנב.

90 שבת ל, ב.

91 ישע"י סה, כ.

92 בתפלת המוספין (ושם נעשה לפניך כמצות רצוניך).

וראה מקומות שצויינו בהערה 104.

93 ירמ"י כג, כד.

חו"ב, שהבינה מקבלת מהחכ', וכן המדות מן המוחין כו', אבל כחות הנעלמים אינם משתלשלים זמ", רק כולם מקבלים בשוה מעצם הנפש כו', ועם היות שזה בבחי' כח החכ' וזה כח הבינה, וכן במוחין ומדות, ככולם האור בשוה מעצם הנפש כו', ובהאו"מ אינם במדרי' חלוקות כו', ועמשנת"ל פקך"ה⁹⁸, וגבוה מעל גבוה שומר כו'⁹⁹, וכל אחד, בראותו את הגבוה ממנו, כלתה נפשו אליו, ובטל במציאות נגדו, וכמארז"ל ב"ב דע"ה סע"א, מלמד שכאו"א נכוה מחופתו של חברו¹⁰⁰, ר"ל מתבייש ומתבטל כו', ולכן כלתה נפשו אליו, עד שיוצא ממקומו כו', וכמו כלות הנפש שבאדם התחתון, שהוא היציאה מגדר כלי, והתכללות בהמדרי' שאליו תכלה נפשו, כן בג"ע כל אחד נגד הגבוה ממנו כו'. וכ"ז שייך במדרי' דהשתל', שהן בבחי' התחלקות דעליון ותחתון, ע"כ שייך עלי' ממדרי' למדרי', מן התחתון אל העליון כו'. אבל לימוהמ"ש, שיהי' גילוי אלקות למטה לא בדרך סדר השתל' ממדרי' למדרי', שלא יהי' בבחי' עליון ותחתון כו', ע"כ לא יהיו אז עליות באופן הנ"ל לעלות ממדרי' למדרי' כו'.

ומ"מ, בכללות המדרי' דימוהמ"ש יהי' ג"כ עליות, שז"ע עבודת הקרבנות שיהי' לימוהמ"ש, ואנו או' ע"ז⁹² ושם נעשה לפניך כמצות רצונך, הרי עיקר העלי' דקרבתו יהי' לימוהמ"ש כו', והיינו בעליית¹⁰¹ הגשמי בהתכללותו באלקות יהיו האמיתית מזה¹⁰² לימוהמ"ש, וכמ"ש¹⁰³ אדם כי יקריב, שצ"ל אדם בשלמות, וזה יהי' לימוהמ"ש כו', וכמ"ש במ"א¹⁰⁴, והן בהעלי' באוא"ס ב"ה, שיהיו עליות גם לימוהמ"ש כו', וכמ"ש¹⁰⁵ הנה ישכיל עבדי ירום ונשא כו', ה' עליות שיהיו לימוהמ"ש כו'¹⁰⁶. רק שלא יהי' עליות ע"ד העליות דג"ע בהילוך ממדרי' למדרי', כמו ילכו מחיל אל חיל כו'¹⁰⁷, אבל בכללות האור יהיו עליות כו'. ויובן זה כמו ההפרש בין עליות בסדר עבודה ובין העליות שבמצות, דהעליות שבסדר עבודה ה"ז עליות מדרגא לדרגא, דהתחלת העבודה הוא במדרי' תחתונה, הן בההשגה האלקית והן בהאוי"ר ובהביטול, ואח"כ עולה במדרי' בהשגות גדולות יותר ובמדרי' עליונה יותר באהוי"ר וביטול נפשו כו' (וכמו בהעלי' בסולם דתפלה, דסולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה כו'¹⁰⁸, וכן הוא בכללות העבודה כו'), ועלי' כזו היא העלי' מדרגא לדרגא כו'. והנה, המצות ג"כ עליות, אבל אינן בבחי' עלי' ממדרי' למדרי', כ"א העלי' בבחי' או"א"ס ב"ה, שזהו הרצה"ע שבמצות כו'. וכמו"כ הוא ההפרש בין עליות דג"ע לעליות דימוהמ"ש כו'. אבל מ"מ יהיו עליות בימוהמ"ש ג"כ, כמו בעליות דמצות עכשיו כו'. וגם תהי' העבודה בבחי' העלאה מלמטלמ"ע כמו בעבודה דעכשיו, וכמו הקרבנות דלימוהמ"ש כו'¹⁰⁹. ויהיו העליות בבחי' עצמות או"א"ס. ויהי' גילוי האור בכללות העולם, עוד יותר מכמו שהי' בזה"ב¹¹⁰ בביהמק"ד כו'. ועוד זאת,

(98) ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי נה, א ואילך.

(99) ולהצ"צ ח"א ע' ככג ואילך. אוה"ת נ"ך ח"א ע' רסה. סהמ"צ

להצ"צ קי, ב. סה"מ תרל"ה ח"א ע' רסה ואילך.

(107) תהלים פד, ת. וראה ברכות בסופה.

(108) ויצא כת, יב. וראה זח"א רסו, ריש ע"ב. ח"ג שו, ריש

ע"ב. תקר"ז תמ"ה (פג, א).

(109) ראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' רמ.

תו"ת ויקהל תלא, א.

(110) = בזמן הבית.

(98) ע' שכו.

(99) לשון הכתוב – קהלת ה, ז.

(100) ראה זח"א לט, א.

(101) בעליית: אוצ"ל: הן בעליית.

(102) יהיו האמיתית מזה: כ"ה בכי"ק. בהעתקה שעם

הגהות רבינו: יהי' אמיתית מזה.

(103) ויקרא א, ב.

(104) ראה תו"א ויחי מו, ד. סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תכ ואילך.

(105) ישעי' נב, יג.

שלא יהי' הגילוי לכללות הנשמות שהיו בעולם, כ"א להנשמות שיהיו בעת ההיא בעולם (שאינן זה שכר הנשמות האמיתיות שיהי' בהתח' כו'), ויהי' קיבוץ גליות, שיאספו נדחי ישראל, שע"י הגילוי דמשיח יהי' קיבוץ ואסיפת כל נדחי ישראל כו'¹¹¹ (וכמ"ש¹¹² אשרקה להם ואקבצם כו', וכמארז"ל חולין דס"ג ע"א¹¹³), ויהי' אור גדול כו' (וברוחניות ענין קיבוץ גליות הו"ע קיבוץ הניצוצות, שיתעלו אז בעצמות אוא"ס ב"ה כו', וכמ"ש בסי' בפסוד"ז¹¹⁴ ע"פ¹¹⁵ בונה כו' נדחי ישראל יכנס).

אבל תח"מ הוא הגילוי דבחי' עצמות א"ס ב"ה, שעז"א⁸⁵ ואין דומה לך כו', ויהי' הגילוי לכל הנשמות שיעמדו בתחי', וכמא'⁶¹ כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב (רק אותן הפרטים שחשיב שם⁶¹ שאין להם חלק כו' ר"ל), שיהי' הגילוי לכל ישראל ממש כו', ולא יהיו עליות עוד, וגם העבודה תהי' לא בבחי' העלאה מלמטלמ"ע, רק עטרותיהן בראשיהן ונהנין מזיו השכינה כו'¹¹⁶, ויהי' בגילוי בנשמות בגופים דוקא כו'. והיינו שאז יהי' בחי' המשכה מלמעלמ"ט מצ"ע, שזהו המשכה דעצמות א"ס כו', ומשו"ז יהי' הגילוי לכל ישראל, ובגופים שלהם, הגם שאינם בגדר כלי כו'. ובאמת יהי' לעתיד הזדככות הגשמיות, שיהי' העשי' כמו אצי' כו'¹¹⁷, ומ"מ אינו בגדר כלי לגילוי העצמות כו', וכמו שהכלים דאצי' אינם כלים לעצמות, דעם היותם אלקות, ה"ה כלים רק לגבי האור והגילוי דאוא"ס שבא בבחי' מדה וגבול, דהיינו אור הקו כו', ומה שמאיר באצי' הוא רק הארת הקו כנודע, אבל אינם כלים לבחי' עצמות א"ס כו', וכמו"כ לעתיד, שעשי' יהי' כמו אצי', לא יהי' כלי לבחי' עצמות כו'. אך מצד הא"ס אין מניעה ועיכוב כו'. ולא יהי' בבחי' אור וכלי כמו עכשיו, שהן בערך זל"ז, ועושין ציור ותמונה, ופועלים זב"ז כו', והיינו, דמה שהאור הוא בבחי' התלבשות בהכלי, שנרגש בהכלי, זהו ע"י שהכלי תופס בהאור, ועושה בו ציור ותמונה כפי מהות הכלי, ועי"ז הוא נרגש בהכלי כו', אבל בהאור העצמי לא יהי' באופן כזה, והוא שיהי' בבחי' אופ"פ, ויהי' נרגש בהכלי, שיהי' בבחי' חיות פנימי, גם שאינו בערך ובגדר כלל כו'.

וי"ל דכמו עכשיו בהשגת התורה, הרי תופס ומשיג בכלי מוחו מהות חכ' ית', שאינו בגדר תפיסא בכלים כו', וכמשי"ת, רק דעכשיו אין זה בגילוי ממש, ולעתיד יהי' בגילוי ממש מהות חכ' ית', וגם בחי' העצמות שבחכ' כו' (וכמ"ש בפע"ח שער ק"ש פט"ו, דבחי' פנימי' אבא שהוא פנימי' עתיק אינו מאיר עכשיו, רק בחי' חיצוני' עתיק, ולעתיד יתגלה בחי' פנימי' עתיק כו', ועמ"ש בד"ה כי כאשר השמים החדשים שבסוף לקו"ת¹¹⁸), ויהי' נתפס בכלים בבחי' אופ"פ מה שאינו בגדר תפיסא בכלים כלל כו', וכמשי"ת.

אשרקה להם ואקבצם".

(114) סידור עם דא"ח נט, ג ואילך. וראה גם שם סז, ד ואילך. אגרות-קודש אדמו"ר מהורש"ב שם (ע' שט).
(115) תהלים קמו, ב.
(116) ברכות יז, א.
(117) ראה לקו"ת צו י, סע"ב. אוה"ת בראשית ח"ו תתרכט, א. סה"מ תרל"ח ע' רמה.
(118) שה"ש נא, ג.

(111) ראה רמב"ם הל' מלכים ספי"א.

(112) זכרי' י, ת. וראה אגרות-קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' שי, סה"מ תרס"ז ע' קלו. וראה גם שיחת פורים תשל"ו. שיחת ש"פ וי"שב תשנ"ב (ספר השיחות תשנ"ב ח"א ע' 186 הערה 62).

(113) באגרות-קודש שם: „דקיבוץ גליות יהי' ע"י משיח .. וכן משמע בגמ' חולין דס"ג ע"א בענין העוף הנק' רחם, וגמירא, דאי יתיב אארעא ושריק, אתי משיחא, שנאמר

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש² וישב יעקב בארץ כו'. דהנה⁵ כתי'¹¹⁹ אתהלך לפני ה' בארצות החיים, ארצות ל' רבים הן ב' ארצות, ג"ע ותחה"מ, דג"ע נק' ארץ, כמ"ש באדר"נ ספל"ד, ותחה"מ נק' ארץ¹²⁰, שנא'¹²¹ ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ כו'. וזהו בארץ מגורי אביו בארץ כנען, דמגורי הוא ל' אוצר¹²², והיינו דבר הסתום והנעלם, והוא בחי' עצמות א"ס שסתום מצ"ע, שיתגלה לעתיד, והוא בחי' עדן סתימאה כו'. ונק' מגורי אביו, דלעתיד יאמרו ליצחק כי אתה אבינו כו'¹²³. וארץ כנען, בחי' מל', שזהו הגילוי דג"ע כו'. ופי' וישב יעקב הוא בחי' התיישבות, שהרי הגילוי דתחה"מ יהי' בבחי' או"פ ובבחי' התיישבות, שלא יהי' עליות כו', דכג"ע, הרי ת"ח אין להם מנוחה כו', שנא'¹⁰⁷ ילכו מחיל אל חיל¹²⁴, בעליות ממדרי' למדרי' כו', אבל בתחה"מ לא יהיו עליות, ויהי' בבחי' מנוחה כו', וזהו וישב יעקב, בבחי' התיישבות ומנוחה כו'. ומ"ש במד"ר בקש יעקב לישב כו', הענין הוא, שהרי הטעימן מעין עוה"ב כו'¹²⁵, ה"ז מעין עוה"ב לבד, לא מהות הגילוי דעוה"ב כו', ז"ע שרק בקש לישב כו'. ולפ"ז י"ל ג"כ מגורי ל' גירות, והיינו שאין זה עדיין אמיתי' הגילוי, שזה יהי' לעתיד דוקא כו'. וזהו אומרו וישב יעקב, דאע"פ שכבר אמר ויבא יעקב כו', הנה זהו עצם באו ליצחק, וכאן מבאר הענין ברוחניות, דוישב יעקב בארץ מגורי אביו בבחי' הגילוי דלעתיד, דהיינו גילוי בחי' עצמות א"ס כו'. ומ"מ זהו רק בקש לישב בשלוה, כי אמיתית הגילוי הזה יהי' לעתיד כו'.

תשפד

קיצור. וזהו אין זולתך מלכנו לחיי עוה"ב, גילוי דג"ע, בחי' גילוי הקו, אפס בלתיך לימוהמ"ש, אור הכלול בעצמותו, בחי' או"פ אוא"ס הבל"ג, ולכן יהי' הגילוי למטה, וע"י ריבוי האור והגילוי יהי' קבוץ גליות, ולא יהי' עליות כמו בג"ע מדרגא לדרגא, וכמו בהשתל, דמפני שמשתלשלות זמ"ז, שהן בבחי' עו"ע ועליון ותחתון, שהתחתון משתוקק לעלות להעליון, וכימוהמ"ש שיהי' גילוי בחי' או"פ אוא"ס הבל"ג, לא יהי' עליות ממדרי' למדרי'. ומ"מ יהי' עליות דכללות האור, וכמו בעבודה העלי' בהדרגה, ובמצות לא בהדרגה. וז"ע עבודת הקרבנות שיהי' לעתיד, וכת"י הנה ישכיל עבדי ירום ונשא כו', ה' עליות. והגילוי יהי' רק להנשמות שיהיו אז בעולם. ואין דומה לך לתחה"מ הוא המשכת עצמות א"ס, ולא יהי' עליות כלל, ויהי' הגילוי לכל ישראל בנשמות בגופים, דהגם שיהי' הזדככות הגשמי, מ"מ, אינו כלי לעצמות, וכמו כלים דאצי', שהן כלים לאור, לא אל העצמות. ויהי' בבחי' או"פ, אבל לא בבחי' או"כ שהכלי עושה תמונה בהאור. וי"ל כמו תפיסת והשגת התורה, שהיא מהות חכמתו ית'. ובזה יובן מ"ש וישב יעקב בארץ מגורי אביו, תחה"מ נק' ארץ, וזהו מגורי ל' אוצר סתום ונעלם, ולעתיד יאמרו ליצחק כי אתה אבינו. וענין וישב היינו או"פ. ובקש לישב, מפני שרק הטעימן מעין עוה"ב.

ISBN 978-0-8266-6105-0

9 780826 661050